

**Riksdagens
bankfullmäktiges
berättelse
2005**

Helsingfors 2006

B 10/2006 rd

**RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
2005**

**TILL
RIKSDAGEN**

HELSINGFORS 2006

ISSN 1237-4342

EDITA PRIMA AB, HELSINGFORS 2006

INNEHÅLL

	Sida		Sida
PENNINGPOLITIK OCH EKONOMI ..	5	Resultaträkning	23
Europeiska centralbankens penningpolitik och ekonomin i euroområdet	5	Bokslutsbilagor	24
Den världsekonomiska utvecklingen.....	5	Noter till bokslutet	26
Utvecklingen i euroområdet.....	6	Noter till balansräkningen	28
De offentliga finanserna i euroområdet.....	9	Noter till resultaträkningen.....	30
De nya medlemsländerna och EMU	10	FINLANDS BANKS FÖRVALTNING OCH ÄRENDEN HANDLAGDA AV BANKFULLMÄKTIGE	33
Pristabiliteten i euroområdet	11	Inledning.....	33
ECB:s penningpolitiska beslut och ränteutvecklingen.....	12	Lagstiftningsreformer	33
Eurons kursutveckling	12	Administration	34
Penningmängds- och utlåningstillväxten i euroområdet	12	Direktionen.....	34
Ekonomi i Finland 2005	13	Bankfullmäktiges sammansättning	35
Den samhällsekonomiska utvecklingen.....	13	Revisorer.....	35
De offentliga finanserna.....	15	Revisionen	36
Pristabiliteten i Finland och ECB:s penningpolitik.....	15	FINANSINSPEKTIONEN	37
FINLANDS BANKS VERKSAMHET	18	Inledning.....	37
Internationell verksamhet	18	Stabiliteten på finansmarknaden och Finansinspektionens verksamhet	38
Valutareserv	19	Utvecklingen på finansmarknaden 2005 ...	38
Stabilitetsanalys och allmän övervakning av finansmarknaden	19	Uppfyllelsen av målen för Finansinspektionens verksamhet	39
Kontantförsörjning.....	20	– Reglering på EU-nivå.....	39
FINLANDS BANKS BOKSLUT	21	– Integrationen av de nordiska finansmarknaderna	39
Balansräkning.....	21	Allmän effektivitet och tillräckliga resurser i Finansinspektionens verksamhet	40
		Riksdagens bankfullmäktiges bedömning av Finansinspektionens verksamhet.....	40

Siffrorna i berättelsen baserar sig på de uppgifter som fanns tillgängliga i februari 2006.

PENNINGPOLITIK OCH EKONOMI

Europeiska centralbankens penningpolitik och ekonomin i euroområdet

Liksom under de senaste åren växte den globala ekonomin kraftigt också 2005, dvs. med drygt 4 %. Bland de stora ekonomierna var tillväxten hög i Förenta staterna och Japan, men också i Kina, Ryssland och Indien. Ett viktigt undantag från den gynnsamma utvecklingen utgjorde fortfarande euroområdet, där den ekonomiska tillväxten var fortsatt svag. Tillväxten i totalproduktionen blev rentav något lägre än 2004 och stannade på ca 1 ½ %.

Prisstabiliteten i euroområdet var oförändrad. Inflationen i området har redan under flera år legat på drygt 2 %. ECB:s inflationsmål har därmed i stort sett uppnåtts. En aning problematiskt har emellertid varit att inflationen fortlöpande har överskridit referensvärdet på 2 %. Så var fallet också 2005 då inflationen var 2,2 %. Att inflationen ökade berodde framför allt på den kraftiga uppgången i världsmarknadspriserna på råolja. Eurons externa värde var rätt stabilt under året. Euron stärktes klart under 2004 och kursen steg i slutet av 2004 till 1,35 dollar. Under 2005 försvagades euron något jämfört med denna toppnotering men höll sig i genomsnitt på samma nivå som året innan.

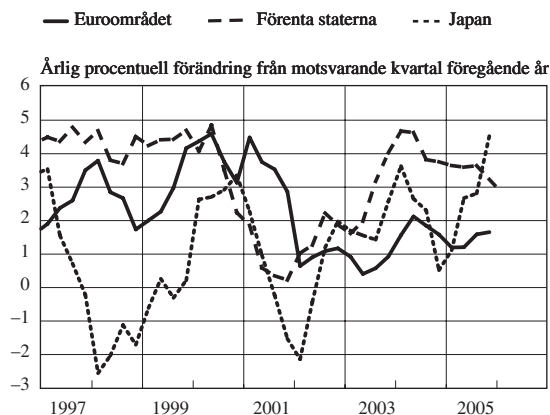
Under nästan hela året var ECB:s penningpolitik passiv. ECB inledde ingen gradvis styrrenthöjning på samma sätt som den amerikanska centralbanken, som redan 2004 hade börjat strama åt penningpolitiken. ECB höjde styrrentan först i december 2005. ECB:s penningpolitik var således rätt expansiv hela året. Det var motiverat att fortsätta med lågräntepolitiken i euroområdet eftersom den ekonomiska tillväxten i området var fortsatt långsam och inflationstakten inte ökade.

Den världsekonomiska utvecklingen

Avmattningen i euroområdet 2001–2003 var en del av den globala recessionen. Också i andra stora ekonomier, som Förenta staterna och

Japan, var den ekonomiska utvecklingen svag 2001 och 2002. Från och med 2002 har tillväxten dock varit klart långsammare i euroområdet än i Förenta staterna och Japan, vars ekonomier började återhämta sig redan 2002 (figur 1). I euroområdet skedde ingen regelrätt återhämtning, utan ekonomin övergick i en jämförelsevis lång period av svag tillväxt. Under perioden 2001–2005 uppgick den genomsnittliga tillväxten i euroområdet till ca 1 ½ %, vilket är klart lägre än i de andra stora ekonomierna. På grund av den svaga tillväxten har också arbetslösheten i euroområdet varit betydande. I det avseendet har utvecklingen vänt till det bättre; trots den låga tillväxten minskade den genomsnittliga arbetslösheten i euroområdet under 2005 till 8 ½ %. Den var emellertid nästan dubbelt så hög som i Förenta staterna och Japan.

Figur 1. Totalproduktion

Källor: Europeiska centralbanken, Bureau of Economic Analysis (BEA) och Economic and Social Research Institute (ESRI), Japan.

Den snabba tillväxten i världsekonomin vilade 2005 inte enbart på Förenta staterna. Tillväxten var kraftig också i de stora tillväxtekonomierna Kina, Indien och Ryssland. Också i de andra viktiga utomeuropeiska industriländerna Australien och Kanada och i de mindre ostasiatiska ekonomierna, som Taiwan och Korea, var

utvecklingen snabb. Särskilt kraftigt växte Kinas ekonomi. I Kina var BNP-tillväxten ca 9%. Tack vare den långvariga snabba tillväxten blev Kina 2005 världens fjärde största ekonomi efter Förenta staterna, Japan och Tyskland. Kina hade stor inverkan på den globala tillväxten på grund av den kinesiska ekonomins storlek och exceptionellt snabba tillväxt.

Kinas exportdrivna tillväxt och stora bytesbalansöverskott har redan länge skapat ett tryck på en förstärkning av landets valuta. Kinas centralbank har dock motverkat trycket genom att reglera kapitalrörelserna. Under året skedde i det avseendet en betydande principiell förändring när Kina tillät en revalvering av sin valuta med ca 3% mot US-dollar. Förändringen var emellertid obetydlig och är i sig inte tillräcklig för att rätta till den stora obalansen i handeln mellan Kina och Förenta staterna.

Den ekonomiska tillväxten i Förenta staterna var fortsatt stark 2005. Den snabba tillväxten berodde fortfarande klart på interna faktorer, det vill säga tillväxten bars upp av en kraftig ökning i den inhemska efterfrågan. Den amerikanska centralbanken stödde 2001–2004 ökningen i den inhemska efterfrågan med en ytterst expansiv penningpolitik. Men redan under våren 2004 började centralbanken gradvis höja styrrentan. Denna politik fortsatte 2005 så att styrrentan under ett och ett halvt år steg från 1% till 4,25%. Trots räntehöjningarna steg de långa marknadsräntorna inte nämnvärt och penningpolitiken var fortsatt expansiv. Finanspolitiken var också fortsatt expansiv, även om effekterna av de stora skattelättnaderna under tidigare år började mattas av. Den privata konsumtionen fortsatte att öka kraftigt och också företagen ökade sina investeringar. En motpol till den goda realekonomiska utvecklingen var de växande obalanserna i Förenta staternas ekonomi.

Förenta staternas bytesbalansunderskott ökade rekordartat till drygt 750 miljarder dollar (ca 6 ½% av BNP). Den kraftiga ekonomiska tillväxten ledde också till att inflationen accelererade till drygt 3% under 2005. Det offentliga underskottet krympte däremot under året. Detta berodde på att skatteintäkterna ökade mer än väntat.

Den snabba tillväxten i världsekonomin präglades av allvarliga osäkerhetsfaktorer, framför allt av världsmarknadspriset på råolja som fortsatte sin branta uppgång under 2005. Oljepriset nådde under andra halvåret nya rekordnivåer då det översteg 70 dollar per fat. Det var 20 dollar mer än rekordnivån året innan. I oljeprisets kölvatten steg också priserna på andra råvaror.

På världsmarknaden gick råvarupriserna i euro upp med ca 30% under 2005. Detta var den viktigaste enskilda faktor som bidrog till att höja prisnivån.

I bakgrunden till den kraftiga prisstegringen på olja och andra råvaror ligger både efterfråge- och utbudsfaktorer. Den snabba tillväxten i Kina har avsevärt ökat efterfrågan på olja och andra råvaror under de senaste åren. Också den fortsatt kraftiga inhemska efterfrågetillväxten i Förenta staterna har haft samma effekt. Samtidigt har politiska osäkerhetsfaktorer präglat den interna utvecklingen i vissa oljeproducerande länder och den för Europa viktiga oljeproduktionen i Nordsjön har börjat minska. Dessutom råder det brist på oljeraffineringskapacitet.

Inflationen i Förenta staterna accelererade 2005 och översteg klart genomsnittet för euroområdet (tabell 1). Japan hade däremot i likhet med tidigare år en lindrig deflation. I euroområdet var den ekonomiska tillväxten långsam medan jämvikten i de offentliga finanserna var klart bättre än i andra stora ekonomier (tabell 1). Förenta staternas och Japans budgetunderskott låg på en ohållbar nivå. I euroområdet och Japan visade bytesbalanserna överskott. Utom en lägre ekonomisk tillväxt än i andra stora ekonomier hade euroområdet också fortfarande en klart svagare sysselsättningsutveckling, vilket speglades i en större arbetslöshet än i Förenta staterna och Japan.

Tabell 1. Nyckeltal för den världsekonomiska utvecklingen 2005

	Euro- området	Förenta staterna	Japan
BNP-tillväxt, %	1,3	3,5	2,8
Arbetslöshet, %	8,6	5,1	4,5
Konsumentprisökning, %	2,2	3,3	-0,2
Bytesbalans, % av BNP	0	-6,2	3,5
Budgetsaldo, % av BNP	-2,9	-3,9	-6,5

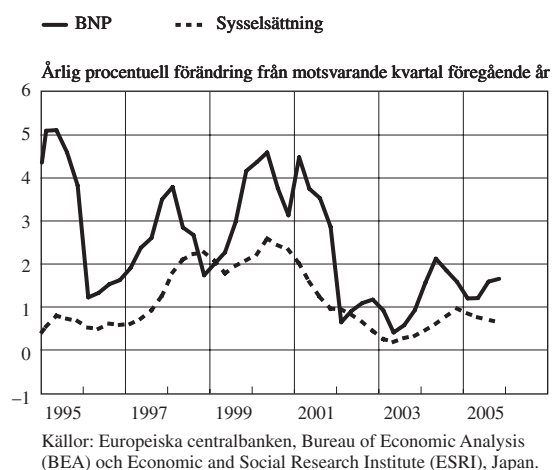
Källa: Eurostat.

Utvecklingen i euroområdet

Den ekonomiska tillväxten i euroområdet var fortsatt låg 2005. Det som 2001 såg ut som en övergående recession har utvecklats till en fem år lång period av låg tillväxt. Under de här åren har euroområdet inte befunnit sig i en regelrätt recession, men den ekonomiska tillväxten har

hela tiden varit önskat låg och något egentlig uppsving har man inte kunnat tala om. Produktionstillväxten var 2002–2004 fortfarande för svag för att åstadkomma en vändning uppåt för sysselsättnings- och arbetslöshetsutvecklingen. Arbetslösheten ökade därför i euroområdet. Under 2005 avtog den ekonomiska tillväxten men arbetslösheten började trots det minska. Detta var sannolikt en fördröjd reaktion på arbetsmarknaden på den ekonomiska återhämtningen 2004. På grund av den långsamma ekonomiska tillväxten var sysselsättningsökningen svag under de första åren av 2000-talet (figur 2). Genom att sysselsättningen ökade en aning 2004–2005 blev den genomsnittliga arbetslösheten 8,4 %, vilket var en halv procentenhet lägre än året innan. Trots den svaga tillväxten låg inflationen envist kvar på drygt 2 procent. Inflationsskillnaderna mellan de olika euroländerna var fortfarande jämförelsevis stora.

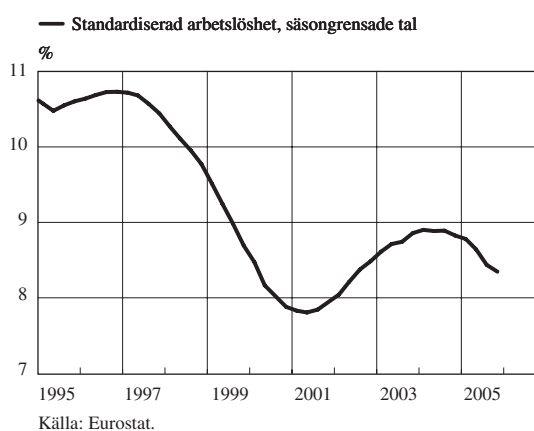
Figur 2. BNP-tillväxt och sysselsättningsökning i euroområdet

I likhet med många tidigare år var den ekonomiska tillväxten svag i euroområdets största ekonomi, Tyskland, där totalproduktionen ökade med bara ca 1 % och arbetslösheten blev större än någonsin sedan början av 1930-talet. Arbetslösheten i Tyskland steg till drygt 11 % och var därmed den högsta i euroområdet. Samtidigt ökade antalet arbetslösa till över 5 miljoner.

Den ekonomiska politiken i euroområdet var rätt passiv under 2005. ECB:s penningpolitik var expansiv och medlemsländernas finanspoli-

Figur 3. Arbetslöshet i euroområdet

tik stabilitetsinriktad och neutral. ECB höll sin styrränta på 2 % fram till december, då räntan höjdes med 0,25 procentenheter. Räntorna hade emellertid vänt uppåt betydligt tidigare. Finansmarknaden hade förutspått en åtstramning av penningpolitiken redan från sommaren 2005, vilket ledde till att marknadsräntorna började stiga i juli. Exempelvis 12 månaders euribor steg med drygt en halv procentenhet från sommaren till slutet av året. Däremot var de långa 5- och 10-åriga räntorna oförändrade. När marknadsräntorna vände uppåt började också de korta realräntorna stiga så att de vid årsskiftet inte längre låg nära noll. Penningpolitiken var således fortsatt expansiv men började gradvis stramas åt. Förändringen berodde på ECB:s oro för tilltagande inflation, kreditexpansion och överhettning av bostadsmarknaden i flera euroländer.

Som motvikt till den expansiva penningpolitiken begränsade stabilitets- och tillväxtpakten, som är bindande för euroländerna, de flesta medlemsländers möjligheter att driva en aktiv tillväxtfrämjande finanspolitik. Trots de avtalade begränsningarna överskred Frankrike och Tyskland redan för fjärde gången i rad klart treprocentgränsen för offentliga underskott. Underskotten i dessa länder ökade dock inte längre och sammantaget höll sig underskottet för hela euroområdet fortfarande under treprocentgränsen. Också Portugal, Grekland och Italien hade problem att följa stabilitets- och tillväxtpakten.

Den långsamma BNP-tillväxten i euroområdet 2001–2005 har framför allt berott på svag inhemsk efterfrågan. Konjunkturbetingade förändringar i den globala tillväxten förefaller inte att ha varit särskilt avgörande för utvecklingen i

euroområdet. Liksom under tidigare år var utvecklingen av den inhemska efterfrågan fortsatt svag 2005 särskilt i de tre största euroländerna, Tyskland, Frankrike och Italien. I dessa stora euroländer var hushållens sparkvot alltjämt hög och företagens inställning till investeringar försiktig.

För de inhemska efterfrågekomponenterna i BNP i euroområdet – privata investeringar och konsumtion – var utvecklingen 2005 relativt svag liksom åren innan (tabell 2). Investeringarna var oförändrade och tillväxten i den privata konsumtionen anspråkslös.

Tabell 2. Konsumtion, investeringar och export i euroområdet

Årlig procentuell förändring

	Investeringar	Privat konsumtion	Offentlig konsumtion	Export
1997	2,4	1,5	1,2	10,4
1998	5,1	3,0	1,4	7,4
1999	5,8	3,5	2,0	5,2
2000	4,9	2,5	2,0	12,6
2001	-0,6	1,8	2,1	2,8
2002	-2,5	0,6	2,5	1,2
2003	-0,8	1,0	2,1	0,0
2004	0,0	1,0	2,0	5,5
2005*	1,7	1,4	1,3	3,5

Källa: Eurostat.

* Europeiska kommissionens prognos från hösten 2005.

Den svaga utvecklingen av den inhemska efterfrågan och särskilt den privata konsumtionen berodde framför allt på hushållens höga sparkvot i Tyskland, Frankrike, Italien och Beneluxländerna. I princip borde en låg räntenivå leda till en lägre sparkvot och ökad konsumtion. Så skedde inte 2002–2005 i de stora euroländerna. Detta kan ha sin förklaring i att den höga arbetslösheten och de svaga offentliga finanserna i många euroländer har skapat osäkerhet om framtiden, vilket har ökat hushållens vilja att förbereda sig för framtida risker genom ökat sparande. Den höga sparkvoten har åter medfört att den privata konsumtionen ökat endast obetydligt, vilket i sin tur sannolikt har bidragit till att minska företagens investeringsvilja.

Även om den ekonomiska tillväxten i euroområdet i snitt var fortsatt svag hade ingalunda alla euroländer en svag tillväxt. Redan under

flera år har det funnits stora skillnader i såväl ekonomisk tillväxt, inflation, sysselsättning och arbetslöshet som budgetbalans mellan de olika euroländerna.

Alltsedan starten av etapp tre av EMU (dvs. sedan 1999) har tillväxten varit lägst i Tyskland, och småningom har även de omgivande länderna drabbats av svag tillväxt. Så var fallet också 2005. Tillväxten låg under 2 % i Tyskland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Belgien och Österrike. Den svaga utvecklingen i de två stora euroekonomierna Tyskland och Italien drog ned genomsnittet för hela euroområdet. Det låga genomsnittet döljer det faktum att det ekonomiska läget i vissa euroländer ändå var tillfredsställande eller rentav gynnsamt. En snabbare tillväxt än genomsnittet nåddes i EU:s randområden, dvs. i Spanien, Grekland, Portugal, Irland och Finland (tabell 3).

Tabell 3. BNP-förändring i EU15-länderna 2005

Procent

Stora euroländer	Små euroländer	Övriga EU-länder
Tyskland	0,8	Nederländerna
Frankrike	1,5	0,5
Italien	0,2	Belgien
Spanien	3,4	Portugal
		Österrike
		Grekland
		Finland
		Irland
		Storbritannien
		Sverige
		Danmark
		1,6
		2,5
		2,7
		3,5
		2,1
		4,4

Källa: Europeiska kommissionens prognos från hösten 2005.

Tillväxten i den privata konsumtionen har hela tiden varit klart svagare i euroområdet än i industriländer med snabbare ekonomisk tillväxt, t.ex. Förenta staterna och Australien. Motsvarande skillnad kan också skönjas vid en jämförelse av EU15-länderna utanför euroområdet – Sverige, Danmark och Storbritannien – med euroområdet. I dessa länder bars den måttliga tillväxten 2005 liksom under de senaste åren framför allt upp av en stark inhemska efterfrågan och särskilt av tillväxten i den privata konsumtionen.

I EU15-länderna utanför euroområdet var den ekonomiska utvecklingen fortfarande rätt gynnsam 2005 och klart bättre än i euroområdet. Detta var ingenting nytt, utan läget har varit detsamma redan i flera år. Den exceptionellt långvariga konjunkturuppgången i Storbritannien visade

dock tecken på att avta 2005 och BNP-tillväxten minskade till 1,7 %. I Sverige och Danmark var tillväxten däremot fortsatt snabb. Arbetslösheten i EU15-länderna utanför euroområdet stannade på omkring 5 %, dvs. fortfarande på en klart lägre nivå än i de stora euroländerna.

Arbetslösheten var fortsatt hög, 8–11 %, i alla fyra stora euroländer och i Belgien och Finland. I de övriga små euroländerna var sysselsättningsläget däremot bättre. Arbetslösheten i Tyskland fortsatte att öka och nådde rekordnivån 11 %. I Spanien, som traditionellt haft den högsta arbetslösheten i Europa (över 20 % ännu i mitten av 1990-talet), sjönk arbetslösheten under 9 % och låg nära genomsnittet för hela euroområdet.

De offentliga finanserna i euroområdet

Budgetbalansen i euroländerna försvagades klart 2001–2003. Läget stabiliserades 2004–2005 men förbättrades inte nämnvärt. Under 2005 försvagades budgetbalansen en aning jämfört med föregående år. Tyskland och Frankrike överskred treprocentsgränsen för budgetunderskottet enligt stabilitets- och tillväxtpakten redan för fjärde året i följd. Underskottet var alltför stort 2005 också i Grekland och Italien. I de övriga euroländerna höll sig underskotten däremot under den tillåtna gränsen. Finland var det enda eurolandet med ett klart överskott i de offentliga finanserna både 2004 och 2005. (tabell 4).

Tabell 4. Offentliga finanser i EU-länderna 2000–2005

Procent av BNP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005*	Förändring 2000–2005, procent- enheter
Tyskland	1,1	-2,8	-3,6	-4,0	-3,7	-3,9	-5,0
Frankrike	-1,4	-1,6	-3,2	-4,2	-3,6	-3,2	-1,8
Italien	-0,6	-3,2	-2,7	-3,2	-3,2	-4,3	-3,7
Spanien	-0,9	-0,5	-0,3	0	-0,1	0,2	1,1
Nederländerna	2,2	-0,2	-2	-3,2	-2,1	-1,8	-4,0
Belgien	0,1	0,4	0,0	0,2	0,1	0,0	-0,1
Portugal	-2,8	-4,2	-2,7	..	-2,9	-6,0	-3,2
Grekland	-4,1	-6,1	-4,9	-5,7	-6,6	-3,7	0,4
Österrike	-1,5	0,3	-0,6	-1,3	-1,3	-1,9	-0,4
Finland	7,1	5,2	4,3	2,5	2,1	2,4	-4,7
Irland	4,4	0,8	-0,4	0,2	1,4	-0,4	-4,8
Euroområdet	0,1	-1,6	-2,2	-2,7	-2,7	-2,9	-3,0
Storbritannien	3,9	0,8	-1,4	-2,9	-3,2	-3,4	-7,3
Sverige	3,4	4,5	1,2	0,2	1,4	1,4	-2,0
Danmark	2,6	3,1	1,9	0,8	2,8	3,7	1,1

Källa: Eurostat.

* *Europeiska kommissionens prognos.*

Enligt bestämmelserna i EU-fördraget får det förväntade eller faktiska underskottet i den offentliga sektorns finanser i procent av BNP till marknadspris inte överstiga 3 %, såvida inte referensvärdet endast undantagsvis och övergående överskrids och procenttalet fortfarande ligger nära referensvärdet. Vidare får den offentliga skulden i procent av BNP vara högst 60 % eller måste närma sig referensvärdet i tillfredsställande

takt. Under året blev Europeiska kommissionen och ministerrådet liksom föregående år tvungna att ta ställning till medlemsländernas alltför stora underskott. Inga disciplinära åtgärder vidtogs dock, eftersom respektive länder lovade söka förbättra budgetbalansen.

Den offentliga sektorns underskott innebär fortlöpande skuldsättning och växande skuld. På grund av euroländernas allt större underskott

fortsatte den offentliga skulden i procent av BNP att växa 2005. Den genomsnittliga skuldkvoten i euroområdet ökade till drygt 72 %, vilket var mer än 10 procentenheter högre än fördraget tillåter. Skillnaderna mellan skuldkvoterna i de enskilda länderna var alltså betydande (tabell 5).

Skulden var anmärkningsvärt stor, dvs. omkring 100 % av BNP, i tre länder: Belgien, Italien och Grekland. I EU-länderna utanför euroområdet och i Finland låg den offentliga skulden fortfarande på en klart lägre nivå än genomsnittet i euroområdet.

Tabell 5. Den offentliga bruttoskulden i EU15-länderna 2000–2005

Procent av BNP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Tyskland	60,2	59,6	61,2	64,8	66,4	68,6
Frankrike	56,8	56,8	58,8	63,2	65,1	66,5
Italien	111,2	110,9	108,3	106,8	106,5	108,6
Spanien	61,1	56,3	53,2	49,4	46,9	44,2
Nederländerna	55,9	52,9	52,4	53,0	55,7	54,0
Belgien	109,6	108,5	105,8	103,0	95,6	94,9
Portugal	53,3	55,5	58,1	59,0	61,9	65,9
Grekland	114,0	114,4	111,6	108,8	109,3	107,9
Österrike	66,8	67,3	67,3	67,0	65,2	64,3
Finland	44,5	43,6	42,3	45,2	45,1	41,1
Irland	38,4	36,1	32,4	30,0	29,9	29,0
Euroområdet	69,6	69,2	69,0	70,0	71,3	71,7
Storbritannien	42,1	38,9	38,5	39,0	41,6	43,1
Sverige	52,8	54,4	52,7	51,0	51,2	50,6
Danmark	47,3	45,4	45,5	45,0	42,7	36,0

Källa: Eurostat.

* *Europeiska kommissionens prognos.*

De nya medlemsländerna och EMU

Europeiska unionen utvidgades den 1 maj 2004 när tio länder – Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern – blev medlemmar.

De nya medlemsländernas befolkning i procent av den utvidgade unionens befolkning uppgår till drygt 16 %, men deras BNP-andel är bara ca 4 ½ %. De nya medlemsländerna har en betydligt lägre inkomstnivå men däremot en klart snabbare ekonomisk tillväxt än de gamla medlemsländerna. Snabbast, dvs. ca 8 %, var tillväxttakten 2005 i de baltiska länderna.

De flesta av de nya medlemsländerna går in för att snabbt ansluta sig till EMU och införa euron. Men för en anslutning krävs att de uppfyller konvergenstkriterierna enligt Maastrichtfördraget. I kriterierna fastställs vissa gränser för den offentliga sektorns underskott och skuldsättning, inflationen och räntenivån och valutakursstabiliteten. Kriterierna för de offentliga finanserna uppfylls av de baltiska länderna och Slovenien redan 2004. Inte heller de övriga länderna har i detta

hänseende haft några större problem (tabell 6); det offentliga underskottet överskred den tillåtna gränsen i fem länder, dvs. Polen, Ungern, Slovakien, Malta och Cypern. Den offentliga skulden var mindre än i de gamla EU-länderna och understeg referensvärdet 60 % av BNP – utom i Cypern och Malta.

Tabell 6. De offentliga finanserna i de nya medlemsländerna 2005

Procent av BNP

	Budgetbalans	Skuld
Polen	-3,6	46,3
Tjeckien	-3,2	36,2
Ungern	-6,1	57,2
Slovakien	-4,1	36,7
Slovenien	-1,7	29,3
Litauen	-2,0	20,7
Cypern	-2,8	70,5
Lettland	-1,2	12,8
Estland	1,1	5,1
Malta	-4,2	77,2

Källa: Europeiska kommissionens prognos.

För anslutning till EMU krävs utöver att länderna uppfyller kriterierna för de offentliga finanserna också två år av stabila valutakurser, tillräcklig prisstabilitet och moderat räntenivå. I praktiken kan valutastabiliteten säkerställas genom anslutning till EU:s växelkursmekanism ERM2. Av de nya medlemsländerna var Litauen, Slovenien och Estland de första som anslöt sig till ERM2. Detta skedde den 28 juni 2004. De kan således bli medlemmar i EMU 2007 om de uppfyller de övriga kriterierna för medlemskap.

En alltför hög inflation kan skapa problem för Estlands och vissa andra länders EMU-anslutning. 2005 hade de nya medlemsländerna dock inte nämnvärt högre inflationstakt än de gamla EU- eller euroländerna.

Prisstabiliteten i euroområdet

Den genomsnittliga inflationen i euroområdet låg 2005 liksom de föregående åren något över referensvärdet 2 %. Den årliga genomsnittliga inflationstakten blev 2,2 %. Inflationen i euroområdet översteg således fortfarande referensvärdet, om än obetydligt. I fråga om prisstabilitet kan utvecklingen i euroområdet betraktas som tillfredsställande. Men resultatet är en besvikelse med tanke på att inflationen beräknades avta under året. Så skedde inte. Den viktigaste orsaken till att målet överskreds var de kraftigt stigande världsmarknadspriserna på olja och andra råvaror under året. Den för råvarupriser rensade underliggande inflationen för euroområdet avtog och stannade klart under 2 %.

Att inflationen förblev oförändrad kan anses vara överraskande med tanke på att pristrycket från länder utanför euroområdet ökade under året. Mätt som årsgenomsnitt steg råvaru- och oljepriserna med över 30 % från året innan. Då euron deprecierades något fick de kraftigt stigande dollarpriserna på råolja fullt genomslag på prisnivån i euroområdet. Råvaruprisernas inflationsdrivande effekt dämpades emellertid av att inflationstrycket i övrigt var obetydligt i euroområdet. Löneökningstakten var låg i hela euroområdet liksom föregående år (tabell 7). Enhetsarbetskostnaderna steg emellertid fortfarande en aning eftersom arbetsproduktivitetsökningen i likhet med tidigare år var obetydlig. På grund av den låga produktivitetsökningen hade den avtagande ekonomiska tillväxten endast en marginell inverkan på sysselsättningen, men hade ändå en god sysselsättande effekt.

Tabell 7. Prisutvecklingen i euroområdet

Procentuell förändring från föregående år

År	HIKP	Råvaror	Löner	Producentpriser
1997	1,6	12,7	2,6	1,1
1998	1,1	-21,7	1,9	-0,8
1999	1,1	14,2	2,6	-0,4
2000	2,1	51,2	3,4	5,5
2001	2,4	-7,5	3,6	2,2
2002	2,2	-4,5	3,5	-0,1
2003	2,1	-4,5	3,0	1,4
2004	2,1	18,6	2,0	2,3
2005	2,2	28,2	1,8	4,1

Källor: Eurostat och HWWA.

Inflationsskillnaderna mellan de enskilda euroländerna minskade något 2005 men utjämnades inte helt. Lägst, dvs. klart under 2 %, var inflationstakten i Finland och Nederländerna – i Finland rentav under 1 %. I Frankrike sjönk inflationen till 1,9 %. En inflationstakt som låg nära 2 % och genomsnittet för euroområdet hade Tyskland, Belgien, Österrike och Italien. Nya i den här gruppen var de tidigare höginflationsländerna Irland och Portugal vilkas inflationstakt klart avtog 2005. En snabb inflationsutveckling, över 3 %, hade 2005 endast Spanien och Grekland (tabell 8). Bland EU15-länderna utanför euroområdet hade Danmark och Storbritannien en något ökad inflationstakt. Däremot uppvisade Sverige, liksom Japan, den lägsta inflationen i industriländerna; trots stigande oljepriser var prisökningstakten i Sverige endast 0,5 %.

Tabell 8. HIKP-förändring i EU15-länderna 2005

Klart över 2 %		Cirka 2 %		Klart under 2 %	
Belgien	2,5	Tyskland	1,9	Finland	0,8
Spanien	3,4	Frankrike	1,9	Sverige	0,8
Grekland	3,5	Österrike	2,1	Nederländerna	1,5
Luxemburg	3,8	Portugal	2,1	Danmark	1,7
		Storbritannien	2,1		
		Italien	2,2		
		Irland	2,2		

Källa: Eurostat.

Stora och relativt långvariga inflationsskillnader mellan länderna gör det svårt att dimensionera penningpolitiken. I höginflationsländer kan låga

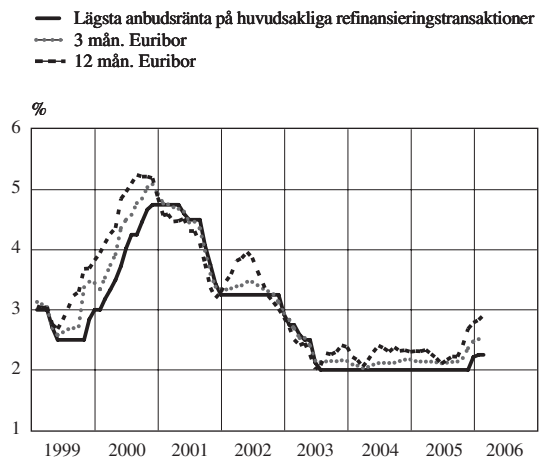
nominella räntor ge rentav negativa realräntor, vilket i sin tur ger fart åt efterfrågetillväxten med ett eventuellt ökat inflationstryck som följd. På kort och medellång sikt uppvägs dock de negativa effekterna av den försvagade konkurrenskraften av den ökning i den inhemska efterfrågan som de negativa realräntorna ger upphov till. I länder med svag ekonomisk tillväxt och låg inflation ger även låga nominella räntor en positiv realränta, vilket åter bromsar tillväxten. Dessutom skapar till och med små långvariga inflationsskillnader småningom mycket stora kumulativa prisnivåskillnader. Tack vare att inflationsskillnaderna jämnades ut 2005 och att inflationen i Finland var lägre än genomsnittet i euroområdet har Finlands relativa prisnivå sjunkit jämfört med prisnivån i de övriga euroländerna.

ECB:s penningpolitiska beslut och ränteutvecklingen

I början av juni 2003 sänkte ECB-rådet styrräntan med 0,5 procentenheter till 2,0 %. Den penningpolitiska styrräntan och de korta marknadsräntorna som följer styrräntan föll till sin lägsta nominella nivå på decennier. Räntesänkningen motiverades med inflationsförväntningarna. Inflation utsiktorna förväntades klart mattas av under 2004. Det talades rentav om deflationsrisk i euroområdet.

Inflationen avtog dock inte under 2004 som man hade förutspått, men den ökade inte heller. En högre inflation än väntat hade kunnat motivera en åtstramning av penningpolitiken under året. Penningpolitiken stramades emellertid inte åt eftersom den ekonomiska tillväxten i euroområdet trots återhämtningen fortfarande var relativt svag. Arbetslösheten fortsatte att växa och inflationstrycket bedömdes ha minskat. Därför höjdes räntan inte 2004. ECB-rådet bedömde att den penningpolitiska inriktningen fortfarande var väl lämpad att upprätthålla prisstabiliteten på medellång sikt. Samma bedömning gällde för största delen av 2005. Först på hösten 2005 började ECB luta mot en åtstramning av penningpolitiken. På finansmarknaden uppstod på sommaren förväntningar om en kommande räntehöjning och de korta marknadsräntorna vände uppåt. Exempelvis 12 månaders Euribor steg med ca 0,6 procentenheter. I december 2005 höjde ECB sedan sin styrränta med 0,25 procentenheter. Beslutet grundade sig sannolikt på oro för tilltagande inflation, ökat penningutbud, kreditexpansion och stigande tillgångspriser.

Figur 4. ECB:s styrränta och Euriborräntor

Källor: Europeiska centralbanken och Reuters.

Likviditetstillväxten på grund av den expansiva penningpolitiken och företagens klart förbättrade lönsamhet ledde till stigande börskurser 2005. Trots kursuppgången stannade aktieindexen i euroområdet fortfarande på en nivå som var omkring en fjärdedel lägre än toppnivån i början av 2000.

Eurons kursutveckling

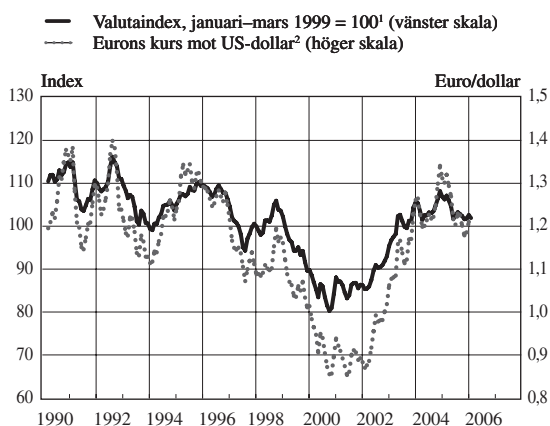
Eurons externa värde stabiliserades under året nära den nivå som rådde vid övergången till etapp tre av EMU 1999. EMU-starten följdes först av en betydande depreciering av euron 1999–2000. Därefter började euron förstärkas. Som starkast var euron vid slutet av 2004. Under 2005 försvagades eurons externa värde, men årsgenomsnittet låg nära 2004 års nivå (figur 5). Apprecieringen av euron avstannade sannolikt på grund av den amerikanska centralbankens räntehöjningar, som förbättrade avkastningen på korta dollarinvesteringar jämfört med investeringar i euro.

På grund av eurons depreciering ledde uppgången i världsmarknadspriserna i dollar på råvaror till ett extra pristryck i euroområdet 2005.

Penningmängds- och utlåningstillväxten i euroområdet

ECB avser att upprätthålla prisstabilitet med hjälp av både ett inflationsmål och ett penningmängdsmått. För den årliga tillväxten i det så kallade breda penningmängdsmåttet M3 har

Figur 5. Handelsvägt valutaindex för euron och eurons kurs mot dollarn

¹ T.o.m. 1998 handelsvägt valutaindex för euroländerna. Vid appreciering av euron stiger kurvan.

² Eukursen t.o.m. 31.12.1998.

Källa: Europeiska centralbanken.

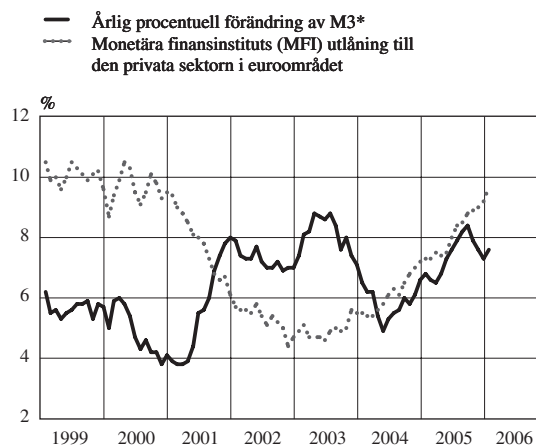
fastställt referensvärdet 4,5 %. I praktiken har värdet hela tiden överskridits. I detta avseende skedde en förbättring 2004 när tillväxten i penningutbudet avtog. 2005 accelererade tillväxten i penningmängden på nytt.

Rikligt med likviditet och låga räntor på grund av en expansiv penningpolitik gör också företag och privatpersoner benägna att skuldsätta sig. Däremot minskar svaga framtidsutsikter skuldsättningsbenägenheten. Bankernas utlåning till företag och hushåll har oavbrutet ökat i euroländerna. Tillväxttakten har inte varit särskilt snabb och utvecklingen har varit mycket oenhetlig i de olika länderna. Krediterna ökade 2005 med 8,1 % i euroområdet (figur 6).

Ekonomi i Finland 2005

Den ekonomiska tillväxten i Finland har alltsedan den djupa recessionen i början av 1990-talet kontinuerligt, frånsett 2001, varit klart högre än genomsnittet i euroområdet. Under 2004 accelererade tillväxten i Finland till närmare 4 %. Utvecklingen var i många avseenden gynnsam också 2005, men den ekonomiska tillväxten försvagades av skogsindustrins nästan två månader långa arbetskonflikt som drog ned industriproduktionen och exporten. Mätt med sysselsättning och inflation var den ekonomiska utvecklingen i Finland dock klart bättre än genomsnittet i euroområdet.

Figur 6. Årlig förändring av M3 i euroområdet

Källa: Europeiska centralbanken.

* Säsongs- och kalenderrensat.

Arbetslösheten utvecklades under 2002–2004 klart gynnsammare i Finland än i euroområdet i genomsnitt. Arbetslösheten minskade i Finland samtidigt som den genomsnittliga arbetslösheten i euroområdet ökade. Sysselsättningsutvecklingen var fortsatt gynnsam i Finland också 2005 trots konjunktursvackan. Läget var dock inte längre bättre än i euroområdet, där arbetslösheten också började minska. Arbetslösheten i Finland var nästan lika stor som i euroområdet i genomsnitt. Inflationen i Finland var däremot klart långsammare 2003–2005 än genomsnittet för euroområdet. Prisstegringen stannade i Finland på knappt 1 % 2005 och var därmed den lägsta i hela euroområdet. Bland EU-länderna hade bara Sverige en lägre inflation.

Finanspolitiken var neutralare än under tidigare år eller till och med stram. Beskattningen hårdnade en aning, men de offentliga utgifterna fortsatte att öka, om än långsammare än tidigare. Såväl statsfinanserna som hela den offentliga sektorn redovisade ökat överskott. Endast de kommunala finanserna gick fortfarande på minus liksom under några tidigare år.

Den samhällsekonomiska utvecklingen

Åren 2001–2003 var en period med låg tillväxt för den finska ekonomin. Tillväxten bromsades av den svaga exportutvecklingen och företagens ovilja att investera på grund av den globala recessionen. Dessutom påverkades ekonomin i Finland mer än i många andra länder av recessionen

inom IKT-branschen. Den blygsamma tillväxten bars helt och hållet upp av hushållen och den offentliga sektorn. Det ekonomiska läget förbättrades dock klart 2004. Exportinkomsterna började stiga. Också företagens investeringar ökade en aning och industriproduktionen började klart återhämta sig. Hushållens extremt förbättrade köpkraft gav fart åt den privata konsumtionen och detaljhandeln 2003 och 2004. Även tjänstesektorn växte. Det ekonomiska läget var fortsatt gynnsamt också 2005 (tabell 9).

Den privata konsumtionen fortsatte att öka trots att hushållens reala köpkraft inte förbättrades. Att köpkraften stagnerade berodde på många olika faktorer. Transfereringarna och

kapitalinkomsterna ökade inte i samma takt som förut. Beskattningen hårdnade främst i och med högre socialförsäkringsavgifter. Hushållens disponibla realinkomster ökade med mindre än ½ % och konsumtionsökningen finansierades genom skuldsättning. Hushållens sparkvot sjönk med över 3 procentenheter och var svagt negativ 2005.

Inflationen var fortsatt låg i Finland. Den viktigaste inflationsdämpande faktorn 2004 var alkoholskattesänkningen. År 2005 fanns ingen sådan inflationsdämpande faktor, utan tvärtom steg bränslepriserna klart. Ändå förekom det inte något pristryck utan inflationen låg under 1 %.

Tabell 9. Den finska ekonomin

Årlig procentuell förändring

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005
BNP	5,0	1,0	2,2	2,4	3,6	2,1
Import	16,9	0,4	1,8	2,9	6,0	10,3
Export	19,2	-0,9	5,0	1,4	5,6	7,0
Privat konsumtion	2,9	1,9	1,5	4,4	3,2	3,4
Privata investeringar	5,7	3,3	-4,6	-3,0	5,6	3,1
Offentlig konsumtion	0,0	2,5	4,3	1,5	1,6	1,5
Offentliga investeringar	-5,7	8,1	6,6	6,7	2,1	-6,2
Konsumentpriser, HIKP	3,4	2,6	1,6	0,9	0,2	0,9
Arbetslöshet, % av arbetskraften	9,8	9,1	9,1	9,0	8,8	8,4
Offentligt överskott, % av BNP	7,1	5,2	4,2	2,3	1,9	2,4
Bytesbalansöverskott, miljarder euro	9,8	9,7	10,6	6,2	7,7	4,7

Källa: Statistikcentralen.

Exporttillväxten avtog genom att skogsindustrins export minskade till följd av det långa produktionsstoppet på grund av lockout. Totalt ökade exporten ändå, främst beroende på en kraftigt ökad elektronikexport. Inom andra industribranscher var exporttillväxten obetydlig. Bytesbalans- och handelsbalansöverskotten minskade på grund av att skogsindustrins exportinkomster minskade.

Sysselsättningsutvecklingen var mycket gynnsam 2005. Antalet sysselsatta började öka mot slutet av 2004 och 2005 uppstod omkring 50 000 nya arbetstillfällen. Enligt Statistikcentralens beräkningar fortsatte arbetslösheten att sjunka. Den genomsnittliga arbetslösheten 2005 var 8,4 %, vilket var hälften av den rekordstora arbetslösheten 1994. Sysselsättningen ökade för första gången på fyra år och uppgick till 68 %, vilket klart närmade sig regeringens sysselsättningsmål.

Trots att industriproduktionen ökade minskade arbetstillfällena inom industrin. Ett stort antal nya arbetstillfällen uppstod dock inom tjänstesektorn och handeln.

Den svaga exportprisutvecklingen var fortfarande ett problem för exportindustrin. Exportpriserna sjönk och bytesförhållandet försämrades. Detta berodde på den finska exportstrukturen som har tyngdpunkten på skogsindustri- och IT-produkter. Priserna på skogsindustriprodukter har under de första åren av 2000-talet sjunkit på grund av svag efterfrågan medan priserna på IT-produkter har sjunkit på grund av snabb teknisk utveckling och hård konkurrens. Den svaga prisutvecklingen tvingade företagen att söka bättre lönsamhet och konkurrenskraft genom produktionsförbättrande rationaliseringsåtgärder och genom att flytta produktionen till länder med lägre kostnadsnivå. Resultatet blev en betydande produktivitetsökning inom industrin

och hela ekonomin. Produktionstillväxten och den goda lönsamheten skapade dock inga fler arbetstillfällen.

Eurons svaga depreciering 2005 hjälpte något upp läget. Effekterna av valutakursförändringarna är större i Finland än i de flesta andra euroländer eftersom en mycket stor del av Finlands export går till länder utanför euroområdet. Finland drog 2004 nytta av detta strukturella särdrag. Den kraftiga tillväxten i Ryssland och Asien bidrog till att öka efterfrågan på finska exportprodukter. Särskilt mycket växte Finlands export till Kina.

Positivt för framtidsutsikterna kan det anses vara att industrins investeringar i maskiner och utrustning efter tre år av stagnation åter började växa 2004. Tillväxten fortsatte 2005. I procent av BNP var industriinvesteringarna dock fortfarande relativt anspråkslösa och gav anledning till oro för den finska ekonomins tillväxtutsikter på lång sikt.

De offentliga finanserna

Finanspolitiken i Finland 2001–2004 kan på goda grunder karakteriseras som expansiv. Den offentliga sektorns överskott minskade 2000–2004 med drygt 4 procentenheter i förhållande till BNP. Förändringen hör till de största i euroområdet. Samtidigt krympte det totala skatteuttaget med omkring 3 procentenheter från 47 % till 44 %. Att överskottet minskade berodde således dels på lindrad beskattning, dels på en relativt kraftig utgiftsökning. Störst har utgiftsökningen varit inom kommunsektorn. Finanspolitiken förändrades 2005 i stramare riktning och det totala skatteuttaget steg till ca 44,5 %.

Finanspolitiken förändrades från expansiv till neutral och till och med stram. De offentliga utgifterna fortsatte att växa, men ökningstakten avtog. Några större skattelättnader som under tidigare år genomfördes inte. Inkomstskatten sjönk något men socialförsäkringsavgifterna steg och resultatet blev en lätt skärpning av löntagarbekattningen. Samtidigt genomfördes en företags- och kapitalskattereform som sänkte företagsskattesatsen från 29 % till 26 % och sålunda innebar en klar lättnad i de flesta företagens skattebörd.

Skattelättnaderna beräknades i statsbudgeten leda till underskott i statsfinanserna. Men farhågorna har inte besannats utan skatteinkomsterna ökade kraftigare än väntat. Det offentliga överskottet ökade klart jämfört med föregående år. Staten amorterade på statsskulden med in-

komstöverskott och inkomster från försäljning av aktier. Problemen med de offentliga finanserna koncentrerades främst till kommunala sektorn, vars sammanräknade finansiella underskott blev över en halv miljard euro. Underskottet berodde dels på ökade utgifter och dels på att skattelättnaderna under tidigare år hade dämpat tillväxten i kommunernas skatteinkomster.

Kommunernas sammanräknade underskott blev mindre än överskottet i statsfinanserna. Därför kunde det offentliga EMU-överskottet inte helt tillskrivas det fonderande pensionssystemet, som på grund av de pensionspolitiska målsättningarna fortlöpande visar ett stort finansiellt överskott.

I fråga om stabilitets- och tillväxtpakten låg Finland fortfarande mycket väl till. Även om de offentliga finanserna i Finland, liksom i de övriga euroländerna, försvagades visade de fortfarande ett klart överskott. Överskottet var 2005 större i Finland än i något annat EU-land.

I Finland har de offentliga finanserna under den tid stabilitets- och tillväxtpakten varit i kraft utvecklats gynnsammare än i de flesta andra euroländerna. På grund av det stora offentliga överskottet utgjorde stabilitets- och tillväxtpakten i Finland inte något hinder för en konjunkturutjämnande kontracyklisk finanspolitik 2001–2004. Dessutom stärks de offentliga finanserna i Finland jämfört med andra länder genom att överskottet i det lagstadgade arbetspensionssystemet, som till stor del förvaltas av den privata sektorn, räknas in i de offentliga finanserna. Finlands offentliga finanser skulle dock ha visat överskott 2005 också utan överskottet i socialskyddsfonderna.

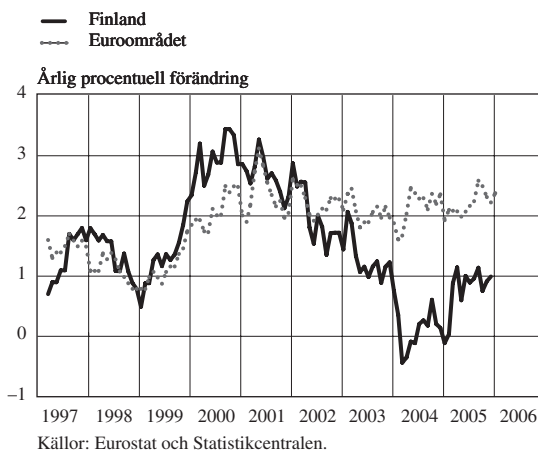
Den finska ekonomins konjunkturkänslighet, ett växande antal blivande pensionärer och en försvagad försörjningskvot kräver starka offentliga finanser också i framtiden. Därför har Finland, liksom vissa andra länder, i sitt stabilitetsprogram lagt upp ett ambitiösare mål för budgetbalansen på medellång sikt än kraven i stabilitets- och tillväxtpakten. Detta är också befogat. Framöver kommer det att finnas ett stort behov att använda en del av den ekonomiska tillväxten för att öka överskottet i de offentliga finanserna och minska den offentliga skulden.

Prisstabiliteten i Finland och ECB:s penningpolitik

Inflationen avtog betydligt i Finland 2004. Finland skilde sig klart från de övriga euroländerna

där inflationen var nästan oförändrad. Detta var exceptionellt också därför att inflationstakten i Finland redan 2003 hade varit mycket låg, 1,2 %. Konsumentprisökningen stannade 2004 på 0,2 % och inflationstakten i Finland låg rejält, dvs. närmare 2 procentenheter, under genomsnittet för euroområdet och EU-länderna (figur 7). Läget var gynnsamt också 2005 då inflationstakten i Finland låg nästan 1 ½ procentenhet under genomsnittet för euroområdet. Avtagande inflation och god prisstabilitet vittnar för sin del om att den finska ekonomin trots låga räntor och en hög tillväxt inte hotades av någon överhettning.

Figur 7. Harmoniserat konsumentprisindex (HICP)

Finlands extremt låga inflation berodde inte på en exceptionellt moderat löneutveckling. Tvärtom ökade arbetskraftskostnaderna i Finland under året med ca 3 %, vilket var omkring en procentenhet mera än i euroområdet i genomsnitt. Under tidigare år har skillnaden varit ännu större. Kostnadsökningen fick däremot inte genomslag i priserna. Utvecklingen av arbetskraftskostnaderna i Finland jämfört med utvecklingen i andra länder ledde till rationaliseringar i många företag och arbetsproduktivitetsökningen har därför varit snabbare i Finland än i andra euroländer. Tack vare den rätt goda produktivitetsutvecklingen har enhetsarbetskostnaderna inte ökat snabbare i Finland än i andra länder.

På hösten 2004 nåddes en bred och långvarig central inkomstuppgörelse. Inkomststaplet har redan i viss mån bromsat löneökningen, men inte så mycket att skillnaden i kostnadsutveckling mellan Finland och de viktigaste konkur-

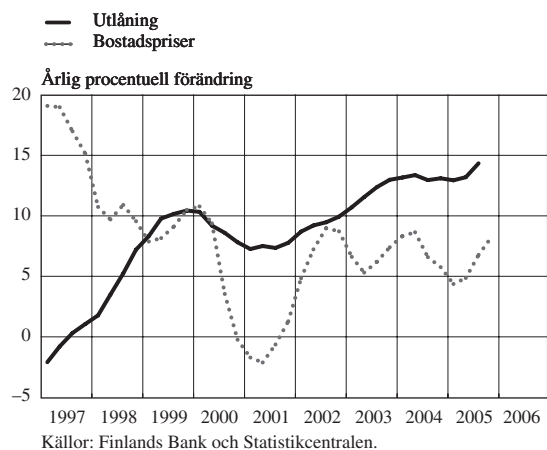
rentländerna skulle ha försvunnit helt. Arbetskraftskostnadernas ökningstakt förutses minska klart under avtalsperioden fram till 2007. Löneökningstakten beräknas dock fortfarande vara högre än genomsnittet för de viktigaste konkurrentländerna. Om produktiviteten fortsätter att stiga snabbt kommer konkurrenskraften inte att minska. För sysselsättningen skulle en måttfullare löneutveckling dock ge ett bättre resultat.

Låga räntor lockar till ökad upplåning. Den rekordlåga räntenivån i euroområdet och bankernas konkurrens om marknadsandelar har lett till att de finländska hushållens lånestock fortlöpande har ökat. Så var fallet också 2005. För detta var förutsättningarna goda då hushållens framtidsförväntningar var fortsatt höga och de finländska bankernas låneräntor på grund av små räntemarginaler sjönk till lägre nivåer än i något annat EU-land. Utlåningen ökade under året med ca 10 %. Största delen av utlåningen till hushåll bestod av bostadslån. På grund av den ökade utlåningen ökade också efterfrågan på bostäder och bostadspriserna steg. I huvudstadsregionen steg bostadspriserna med omkring 10 % (figur 8).

I förhållande till hushållens inkomster steg bolånekostnaderna knappast alls. På grund av de låga räntorna och allt längre löptider var de genomsnittliga lånekostnaderna i relation till inkomsterna så fördelaktiga att det blev klart förmånligare att köpa än att hyra en bostad. Detta gäller dock bara så länge räntenivån är låg.

Den ökade upplåningen ledde till att hushållens sparkvot sjönk under året. Detta var ett uttryck för hushållens starka tro på fortsatt ekonomisk tillväxt men var också oroande eftersom

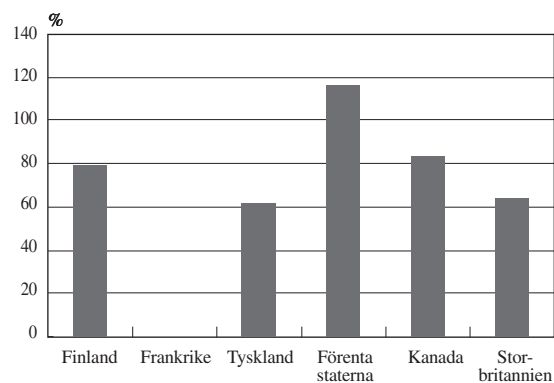
Figur 8. Bostadspriser och utlåning i Finland

de finländska hushållens sparkvot redan innan var relativt låg. I det avseendet skilde sig Finland klart från de stora euroländerna där hushållens sparkvot är mycket hög, omkring 10 % av de disponibla inkomsterna. Trots ökad skuldsättning och låg sparkvot förblev förhållandet mellan hushållens skulder och disponibla inkomster i Finland rätt tillfredsställande jämfört med hushållen i många andra länder (figur 9). Hushållen skuldsatte sig ändå mer än någonsin tidigare.

Kreditexpansionen och de stigande bostadspriserna väcker oro. Även om den genomsnittliga skuldsättningsgraden inte är hög i Finland, håller skuldsättningsgraden för unga familjer sannolikt på att stiga snabbt. I Finland beviljas nästan alla bostadslån med rörlig ränta, vilket ökar risken vid ränteuppgång.

Figur 9. Hushållens skuldsättning i förhållande till disponibel inkomst 2004

FINLANDS BANKS VERKSAMHET

Internationell verksamhet

Finlands Bank medverkar på många sätt i det internationella samarbetet förutom inom EU och ECB också i Internationella valutafonden (IMF) och Internationella regleringsbanken (BIS). Det viktigaste är att delta i det penningpolitiska beslutsfattandet i ECB-rådet, där Finlands Bank representeras av chefdirektören. Dessutom deltar ett stort antal tjänstemän från banken i olika permanenta ECBS-arbetsgrupper.

Direktionsordföranden i Finlands Bank är också medlem av ECB:s allmänna råd, som består av cheferna för EU-ländernas nationella centralbanker och ECB:s ordförande och vice ordförande. Allmänna rådet sammanträdde 2005 liksom tidigare en gång per kvartal.

Under 2005 höll ECB-rådet 24 sammanträden, varav två var telefonkonferenser och två hölls utanför Frankfurt, den 4 maj i Berlin och den 6 oktober i Aten.

Finlands Banks ledning och experter medverkade också i arbetet i Europeiska centralbanks-systemet (ECBS) på alla beredningsstadier. I kommittéerna (13) och i de flesta arbetsgrupper (ca 60 permanenta eller tillfälliga) hade Finlands Bank en representant; totalt över 80 experter från banken deltog i ECBS kommitté- och arbetsgruppsarbete under 2005. Kommittéerna och arbetsgrupperna sammanträdde efter behov flera gånger per år. Vidare deltog många andra experter från banken i förberedelserna inför råds-, kommitté- och arbetsgruppsmötena.

Inom Europeiska centralbankssystemet (ECBS) samordnas stabilitetsfrågorna av banktillsynskommittén (Banking Supervision Committee, BSC), i vars arbete Finlands Bank deltog tillsammans med Finansinspektionen. Utöver den årliga stabilitetsrapporten behandlade kommittén 2005 en rapport om EU:s banksektor, konkurrensen på bolånemarknaden inom EU,

EU:s grönbok om placeringsfonder, kontrollen av bankernas likviditet och förhållandet mellan bankerna och riskfonderna.

Via ECBS- och EU-samarbetet deltar Finlands Bank i handlingsplanen för EMU-statistik. Handlingsplanen skall ge den penningpolitiska och den ekonomisk-politiska beredningen och marknaden tillgång till ekonomisk statistik för euroområdet med större snabbhet och täckning än förut. Eurosystemet använder statistik i bred utsträckning, men statistikens tillgänglighet och tillförlitlighet är ännu inte helt tillfredsställande. Utöver den egentliga finansstatistiken fokuserade ECB på utvecklingen av kvartalsvisa nationalräkenskaper för euroområdet i samarbete med Europeiska gemenskapernas statistikkontor Eurostat. Ett av Eurostats viktigaste projekt var åtgärderna för att förbättra kvaliteten på statistiken över den offentliga sektorn, dvs. den statistik som används för att kontrollera efterlevnaden av stabilitets- och tillväxtpakten.

Finlands Bank företräder Finland i Internationella valutafonden. Finlands ställningstaganden till frågor som behandlades i valutafondens direktion framfördes via den nordisk-baltiska valkretsens representant, som 2005 var från Norge.

Internationella valutafonden utförde våren 2005 inom ramen för sitt ROSC-program (Report on the Observance of Standards and Codes) en ingående utvärdering av den finländska makroekonomiska statistikens överensstämmelse med internationella rekommendationer. Av Finlands Banks statistik gällde utvärderingen betalningsbalansstatistiken som fick ett positivt omdöme av valutafondens experter. Valutafonden publicerade resultatet av utvärderingarna på sin webbplats i november 2005. Enligt utvärderingen uppfyller Finlands makroekonomiska statistik väl kraven på kvalitet, täckning och aktualitet enligt de internationella standarderna för makroekonomisk

statistik. Dessutom har Finland enligt delegationen ett effektivt rättsligt ramverk som möjliggör insamling av högklassig statistik.

Valutareserv

Vid utgången av 2005 uppgick Finlands Banks egen valutareserv till omkring 9,5 miljarder euro och var därmed omkring en miljard euro större än föregående år. De viktigaste reservvalutorna var US-dollar, brittiska pund, danska kronor och svenska kronor. Reserven hålls för eventuella ytterligare överföringar till ECB och för Internationella valutafondens (IMF) finansieringsbehov samt som beredskap för undantagsförhållanden, såsom eventuella allvarliga funktionsstörningar på finansmarknaden.

Största delen av Finlands Banks valutareserv har placerats i olika staters skuldförbindelser. Valutareservens ränteavkastning 2005 var ca 3,1 %. På grund av fluktuationer i valutakurserna uppstod dessutom betydande kursvinster så att valutareservens totala avkastning steg till 7,8 %. Kursvinsterna berodde främst på US-dollarnas appreciering mot euron under året.

Finlands Banks valutareserv har varit stabil under EMU-tiden. Reserven är rätt anspråkslös jämfört med valutareserverna i ekonomier i Finlands storlek med egen valuta.

Stabilitetsanalys och allmän övervakning av finansmarknaden

Finlands Bank analyserar verksamheten, läget och utvecklingen på finansmarknaden i Finland fortlöpande med avseende på makrostabiliteten. Målet är att med hjälp av stabilitetsanalysen göra det finansiella systemet mindre sårbart och förutse och förebygga eventuella systemrisker. Särskilda frågor som analyserades 2005 var bland annat den finansiella integrationen, verkningarna av reformen av den finländska företags- och kapitalbeskattningen på stabiliteten, scenarier för den långsiktiga utvecklingen av finansmarknaden och betalningssystemen, risker i betalningsförmedlingen på grund av den nya tekniken och framtida utmaningar för systemen för stora betalningar.

Den snabba tillväxten i världsekonomin 2005 bidrog till det finansiella systemets stabilitet och funktionssäkerhet. Den ekonomiska tillväxten hade en positiv effekt också på den finansiella sektorns resultatutveckling och riskbild under

den närmaste tiden. Börskurserna steg och inga betydande kreditförluster förekom.

I sin stabilitetsbedömning konstaterade Finlands Bank att den globala tillväxten var fortsatt stark 2005 och för sin del bidrog till ett stabilt och säkert finansiellt system. Resultatutvecklingen i finans- och försäkringssektorn har varit god globalt sett. Det finska finanssystemet var stabilt och säkert 2005, och inga större hotbilder finns i sikte. På kort sikt gäller riskerna jämviktsproblemen i det internationella finanssystemet och spridningen av effekterna av eventuella störningar till Finland. På lång sikt hänför sig riskerna framför allt till den kraftiga strukturomvandlingen i finans- och försäkringssektorn, med typiskt gränsöverskridande strukturaffärer. Det blir en utmaning att anpassa reglering och tillsyn till en alltmer internationell omvärld med snabb integration.

I stabilitetsrapporterna under året konstaterades vidare att de finska hushållens skuldsättning fortfarande var måttlig även i internationell jämförelse trots den kraftigt ökande bolänestocken. Hushållens lånekostnader har hållits i styr mycket tack vare låga räntor, snävare marginaler och längre löptider. Den stora efterfrågan på lån i förening med små kreditförluster har ökat bankernas lönsamhet, men den kraftigt ökade utlåningen kan dock skapa växande skuldproblem och kreditförluster på medellång sikt. Snäva lånemarginaler och längre löptider kan vidare medföra lönsamhetsproblem om bankernas strategi att skaffa intäkter från andra kundtjänster inte visar sig vara hållbar. Även om hushållens skuldbörda och lånekostnader ser ut att vara måttliga i Finland, är det skäl att minnas att skulderna inte fördelar sig jämnt. Särskilt unga familjer i tillväxtcentra kan i förhållande till sina inkomster ha mycket stora bolån med lånekostnader som hålls på en skälig nivå bara på grund av långa löptider och låga räntor. Stigande räntor kan snabbt försämra deras situation, eftersom de flesta lånen i Finland löper med rörlig ränta.

I artikeln om den finansiella stabiliteten i juninumret av tidskriften Euro & talous och i den årliga stabilitetsrapporten i november i ett specialnummer av tidskriften Euro & talous konstaterade Finlands Bank att det finländska finansiella systemet i grunden är stabilt. I juninumret publicerades en kortare stabilitetsanalys, medan höstens specialnummer av tidskriften Euro & talous behandlade utförligt finansiella struktur-, integrations-, effektivitets- och stabilitetsfrågor. Stabilitetsrapporterna redogjorde för läget i det finansiella systemet och analyserade risker och

hot mot stabiliteten i finanssystemet på kort och lång sikt. Även utvecklingen av reglering och tillsyn analyserades. Stabilitetsrapporterna är avsedda att öka allmänhetens, marknadsaktörernas och andra myndigheters kunskap om faktorer som påverkar stabiliteten och effektiviteten i det finansiella systemet.

Enligt bankens analyser borde de finländska kreditinstituten klara också en utdragen lågkonjunktur, även om deras resultat skulle försvagas på grund av ökade kreditförluster. De största riskerna med tanke på den finländska finansmarknadens stabilitet ansågs vara att internationella tillväxtproblem kan spridas till Finland. Banksystemets förlustbuffertar kan dock förväntas klara även en klart svagare ekonomisk utveckling än prognostiserat.

Omstruktureringen av finans- och försäkringssektorn fortsatte 2005. Efter förvärvet av försäkringsbolaget Pohjola stärkte OP-gruppen sin ställning som ett av de tre stora finansvaruhusen i Finland. Marknadsandelen för de tre största finansvaruhusen var efter förvärvet sammanlagt nästan 80 % av utlåningen, 82 % av livförsäkringsverksamheten (beräknat på premieinkomsten) och 56 % av skadeförsäkringsverksamheten (beräknat på premieinkomsten).

Verksamhetsprioriteringarna är dock mycket olika i de olika finanskonglomeraten. Nordea har en stark bankverksamhet i hela Norden och dessutom en omfattande livförsäkringsverksamhet men saknar helt skadeförsäkringsverksamhet. Sampo har en betydande bankverksamhet i Finland, men bolagets verksamhet domineras av den nordiska skadeförsäkringen. OP-gruppens verksamhet är däremot förlagd till Finland och fokuserar alltså på bankrörelse.

Uppkomsten av finansvaruhus medför ändringar inte bara i finanskoncernens legala struktur utan även i intäktsstrukturen. I Finland har omkring två tredjedelar av de sammanlagda intäkterna traditionellt kommit från räntenettet och en tredjedel från andra källor. Då försäkringsverksamheten vuxit har beloppet övriga intäkter ökat och räntenettots relativa andel minskat. T.ex. resultatet för de tre största finansvaruhusen för januari–juni 2005 bestod redan till två tredjedelar av intäkter från andra källor. Intäktsstrukturen påminner om den genomsnittliga intäktsstrukturen för de stora europeiska finanskonglomeraten där räntenettet svarar för 45 % av intäkterna och andra källor för 55 %.

Kontantförsörjning

Till Finlands Banks uppgifter hör att trygga tillgången på eurosedlar och euromynt i Finland, ge ut nya sedlar och mynt och återcirkulera sorterade sedlar och mynt av god kvalitet. När det gäller mynt är Finlands Banks uppgift i första hand att ge ut nya bruksmynt. För kontantförsörjningen har Finlands Bank fem regionkontor (Vanda, Tammerfors, Kuopio, Uleåborg och Åbo). Dessutom finns det i Finland regionala depåer i sex av värdetransportföretagens uppräkningscentraler. Liksom under de föregående euroåren steg beloppet eurosedlar och euromynt utgivna i Finland i snabb takt, dvs. med över 20 %. Ökningen beror inte i första hand på att användningen av kontanter vid betalningar i hemlandet ökat utan snarare på att eurosedlar också kan användas i andra euroländer och även utanför euroområdet. Sedelutgivningen har ökat kraftigt i hela euroområdet. Också efterfrågan på euromynt har fortsatt att öka i Finland. Sedlarnas omloppshastighet har halverats i Finland och närmat sig genomsnittet för respektive sedelvalör i euroområdet. Detta beror främst på att kontanterna oftare än tidigare cirkulerar via handeln och privata uppräkningscentraler utan att passera via Finlands Bank. Allteftersom sedlarna har börjat cirkulera långsammare har också antalet sedlar som sorteras av Finlands Bank minskat.

Eurosedlarnas säkerhet har hittills varit av toppklass. Eurosedlarnas äkthetsdetaljer är mycket långt utvecklade och tekniskt svåra att tillverka eller imitera. Antalet sedelförfalskningar i euroområdet minskade något 2005 och inga allvarliga fall av sedelförfalskning förekom. Jämfört med övriga euroländer hade Finland också 2005 det lägsta antalet förfalskade eurosedlar. Detta beror främst på Finlands perifera läge. Största delen av de falska eurosedlar som påträffades i Finland var av utländskt ursprung, dvs. sedlar hade satts i omlopp på annat håll i euroområdet och spritts även i Finland. Den omfattande elektroniseringen av de finländska betalningssystemen och den minskade användningen av kontanter har tillsammans med detaljhandels verksamhet bidragit till den ringa förekomsten av euroförfalskningar. Bland de utelöpande sedlarna i Finland påträffades 2005 sammanlagt 850 förfalskade eurosedlar, vilket var 37 % färre än ett år tidigare.

FINLANDS BANKS BOKSLUT

Balansräkning, miljoner euro

	31.12.2005	31.12.2004
Tillgångar		
<i>Guld och guldfordringar (1)</i>	686	507
<i>Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet (2)</i>	8 719	8 790
Fordringar på Internationella valutafonden (IMF).	384	591
Banktillgodohavanden, värdepapper, lån och andra tillgångar	8 336	8 199
<i>Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet (3)</i>	854	775
<i>Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet (4)</i>	0	0
Banktillgodohavanden, värdepapper och lån.....	0	0
<i>Fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner (5)</i>	1 692	2 450
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner.....	1 200	1 800
Långfristiga refinansieringstransaktioner.....	492	650
<i>Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet (6)</i>	0	2
<i>Fordringar inom Eurosystemet (7)</i>	6 407	4 639
Andel i ECB.....	74	74
Fordran för överförd valutareserv.....	717	717
Fordringar avseende Target och korrespondentbankskonton (netto).....	1 686	–
Nettofordran för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet	3 930	3 848
<i>Övriga tillgångar (8)</i>	840	786
Euroområdets mynt	31	17
Materiella och immateriella anläggningstillgångar..	209	210
Övriga omsättningstillgångar.....	471	425
Diverse.....	129	134
Summa tillgångar.....	19 198	17 948

På grund av avrundning stämmer inte alltid totalsummorna.

Skulder	31.12.2005	31.12.2004
<i>Utelöpande sedlar (1)</i>	9 374	8 313
<i>Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner (2)</i>	3 536	3 156
RTGS-konton (inklusive kassakrav).....	3 535	3 156
Inlåningsfacilitet	1	0
<i>Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet (3)</i>	1	0
<i>Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet (4).....</i>	1	1
<i>Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet (5)</i>	0	0
<i>Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet (6).....</i>	509	930
Inlåning och övriga skulder	509	930
<i>Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF (7)</i>	173	163
<i>Skulder inom Eurosystemet (8)</i>	11	526
<i>Övriga skulder (9).....</i>	153	179
<i>Värderegleringskonto (10).....</i>	974	514
<i>Avsättningar (11).....</i>	2 735	2 580
<i>Eget kapital (12).....</i>	1 530	1 474
Grundfond.....	841	841
Reservfond.....	689	633
<i>Årets vinst (13).....</i>	200	112
Summa skulder	19 198	17 948

Resultaträkning, miljoner euro

	1.1–31.12.2005	1.1–31.12.2004
<i>RÄNTEINTÄKTER (1)</i>	403	397
<i>RÄNTEKOSTNADER (2)</i>	-73	-115
<i>RÄNTENETTO (3)</i>	331	282
<i>REALISERADE VINSTER OCH FÖRLUSTER AV VALUTAKURSDIFFERENSER (4)</i>	67	-196
<i>REALISERADE PRISDIFFERENSER PÅ VÄRDEPAPPER (5)</i>	1	29
<i>FÖRÄNDRING AV AVSÄTTNINGAR FÖR VALUTAKURS- OCH PRISRISKER (6)</i>	-68	167
<i>NETTORESULTAT AV FINANSIELLA TRANSAKTIONER</i>	331	282
<i>NETTOANDEL AV MONETÄRA INKOMSTER (7)</i>	3	-22
<i>ANDEL AV ECB:S VINST (8)</i>	-	-
<i>ÖVRIGA INTÄKTER FRÅN CENTRALBANKSVERKSAMHETEN (9)</i>	3	3
<i>RESULTAT AV CENTRALBANKS- VERKSAMHETEN</i>	336	263
<i>ÖVRIGA INTÄKTER (10)</i>	23	24
<i>VERKSAMHETSKOSTNADER</i>		
Personalkostnader (11).....	-49	-69
Administrationskostnader (12).....	-17	-18
Avskrivningar av anläggningstillgångar (13).....	-6	-4
Sedelproduktionskostnader (14).....	-3	-1
Övriga kostnader (15).....	-8	-9
<i>VERKSAMHETSRESULTAT</i>	277	186
<i>PENSIONS FOND</i>		
Pensionsfondens intäkter (16).....	55	58
Pensionsfondens kostnader (17).....	-19	-18
<i>FÖRÄNDRING AV AVSÄTTNINGAR (18)</i>	-113	-114
<i>ÅRETS RESULTAT (19)</i>	200	112

Bokslutsbilagor

	31.12.2005		31.12.2004	
<i>Futurkontrakt i utländsk valuta, mn euro</i>				
Köpekontrakt	931,9		–	
Säljkontrakt	931,9		–	
<i>Aktier och andelar, nominellt värde, mn euro</i>				
Bank for International Settlements ¹	22,4	(1,96 %)	11,5	(1,96 %)
Bostadsaktier	6,2		6,2	
Övriga aktier och andelar	0,1		0,1	
Summa.....	28,6		17,7	
<i>Kalkylmässig andel av</i>				
<i>Värdepapperscentralens fond, mn euro.....</i>	0,3		0,3	
<i>Pensionsåtaganden, mn euro</i>				
Finlands Banks pensionsåtaganden	470,3		457,8	
– varav täckt genom avsättningar.....	442,1		406,5	
<i>Finlands Banks intressekontor, mn euro</i>				
– inlåning	20,0		20,3	
– utlåning.....	4,6		4,8	

¹ Inom parentes Finlands Banks relativa ägarandel av utelöpande BIS-aktier. Tidigare redovisades den procentuella ägarandelen av BIS potentiella maximala aktiekapital.

Finlands Banks fastigheter

Fastighet	Adress	Byggnadsår	Volym ca m ³
Helsingfors	Fredsgatan 16	1883/1961	49 500
	Unionsgatan 33 ¹	1848	11 710
	Fredsgatan 19	1954	38 790
	Snellmansgatan 6 ²	1857/1892/2001	26 930
	Snellmansgatan 2 ²	1901	3 200
	Ramsöuddsvägen 34	1920/1983/1998	4 600
Kuopio	Puutarhakatu 4	1993	11 900
Tammerfors	Hämeenkatu 13 ²	1942	36 000
Uleåborg	Kajaaninkatu 8	1973	17 700
Vanda	Mosskogsvägen 1	1979	311 500
Åbo	Slottsgatan 20	1914	10 500
Enare	Saariselkä	1968/1976/1998	6 100

¹ Unionsgatan 33 (11 710 m³) har avskiljts till en egen fastighet och sålts till Helsingfors universitet. Äganderätten övergår 1.9.2006.

² Överfört till Finlands Banks pensionsfond 1.1.2002.

Bankfullmäktige har beslutat att vinsten, 200 218 415,81 euro,
 disponeras så att 66 218 415,81 euro överförs
 till reservfonden och 134 000 000,00 euro reserveras för statens behov.

Noter till bokslutet

Redovisningsprinciper

Finlands Bank tillämpar de redovisningsprinciper och -metoder som antagits av ECB-rådet, och boksluten upprättas enligt dessa harmoniserade principer. Enligt 11 § i lagen om Finlands Bank fastställer bankfullmäktige grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen.

Guld och poster i utländsk valuta

Posterna i utländsk valuta och guldet har i bokslutet omräknats till euro enligt kurserna på balansdagen. Posterna i utländsk valuta har värderats valuta för valuta. Värdepapperen har värderats enligt värdepappersslag. Värderingsdifferenser som beror på valutakurser redovisas separat från differenser som beror på prisförändringar på värdepapper. Differenser som beror på pris- och kursförändringar avseende guld redovisas i en post.

Återförsäljnings- och återköpsförbindelser avseende värdepapper

Återförsäljningsförbindelser avseende värdepapper, dvs. omvända repor, upptas i balansräkningen som utlåning mot säkerhet på tillgångssidan. Återköpsavtal, dvs. repor, redovisas i balansräkningen som inlåning mot säkerhet på skuldsidan. Värdepapper som sålts genom repor kvarstår i Finlands Banks balansräkning.

Fordringar och skulder mellan EU-ländernas nationella centralbanker

Transaktioner mellan EU-ländernas nationella centralbanker hanteras i första hand i Target-systemet, som är ett transeuropeiskt automatiserat system för bruttoavveckling av betalningar i realtid. Transaktionerna genererar bilaterala fordringar och skulder på konton som EU:s centralbanker håller för varandra. Dessa fordringar och skulder nettoredo visas så att ECB är motpart gentemot båda parterna. Varje nationell centralbank har således endast en nettoposition gentemot ECB.

Anläggningstillgångar

Från och med räkenskapsåret 1999 har anläggningstillgångarna värderats till anskaffningskostnaden minus avskrivningar. Linjär avskrivning tillämpas. De linjära avskrivningarna görs un-

der den förväntade ekonomiska livslängden för anläggningstillgångarna med början den andra kalendermånaden efter förvärvet.

Motposten till byggnader och markområden som i balansräkningen för 1999 aktiverats till marknadsvärde är värderingskontot. Avskrivningarna på byggnaderna har redovisats mot värderingskontot så att de inte påverkar resultatet.

De ekonomiska livslängderna är följande:

- datorer, kringutrustning och program, bilar: 4 år
- maskiner, inventarier: 10 år
- byggnader: 25 år.

Anläggningstillgångar värda under 10 000 euro bortskrivs under anskaffningsåret.

Eurosedlar och monetära inkomster

ECB och de tolv centralbankerna i euroområdet, som tillsammans bildar Eurosystemet, har sedan den 1 januari 2002 gett ut eurosedlar.¹ Det totala värdet av utelöpande eurosedlar fördelas på centralbankerna den sista bankdagen i respektive månad enligt fördelningsnyckeln för sedlar.² ECB har tilldelats 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar och resterande 92 % har fördelats på de nationella centralbankerna enligt fördelningsnyckeln för ECB:s kapital. Andelen redovisas i balansräkningen i skuldposten ”Utelöpande sedlar”. Skillnaden mellan värdet av eurosedlar som tilldelats den nationella centralbanken enligt sedelfördelningsnyckeln och värdet av eurosedlar som centralbanken faktiskt satt i omlopp bildar en räntebärande fordran eller skuld inom Eurosystemet. Dessa räntebärande³ fordringar eller skulder redovisas i delposten ”Fordringar/ skulder inom Eurosystemet: nettofordran/nettoskuld för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet”. Finlands Bank redovisar en nettofordran.

¹ Europeiska centralbankens beslut av den 6 december 2001 om utgivningen av eurosedlar (ECB/2001/15).

² Fördelningsnyckeln för sedlar har härletts ur de procentandelar som erhålls genom att ECB:s andel avräknas från det totala värdet av utgivna eurosedlar och det resterande beloppet, som utgör de nationella centralbankernas andel, delas enligt fördelningsnyckeln för ECB:s kapital.

³ Europeiska centralbankens beslut av den 6 december 2001 om fördelning av de monetära inkomsterna för de deltagande medlemsstaternas nationella centralbanker från och med räkenskapsåret 2002 (ECB/2001/16).

Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital

	1.5.2004, %
Banque Nationale de Belgique	2,5502
Deutsche Bundesbank	21,1364
Bank of Greece	1,8974
Banco de España	7,7758
Banque de France	14,8712
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	0,9219
Banca d'Italia	13,0516
Banque centrale du Luxembourg	0,1568
De Nederlandsche Bank	3,9955
Oesterreichische Nationalbank	2,0800
Banco de Portugal	1,7653
Finlands Bank	1,2887
Delsumma för Eurosystemet	71,4908
Česká národní banka	1,4584
Danmarks Nationalbank	1,5663
Eesti Pank	0,1784
Central Bank of Cyprus	0,1300
Latvijas Banka	0,2978
Lietuvos bankas	0,4425
Magyar Nemzeti Bank	1,3884
Central Bank of Malta	0,0647
Narodowy Bank Polski	5,1380
Banka Slovenije	0,3345
Národná banka Slovenska	0,7147
Sveriges riksbank	2,4133
Bank of England	14,3822
Delsumma för nationella centralbanker utanför euroområdet	28,5092
Totalt	100,0000

Fordringar och skulder för eurosedlar inom Eurosystemet justeras 2002–2007 med ett utjämningsbelopp för att den relativa inkomstfördelningen mellan de nationella centralbankerna inte skall förändras väsentligt från åren innan. Justeringarna görs för skillnaden mellan det genomsnittliga värdet av utelöpande sedlar för varje nationell centralbank under perioden juli 1999–juni 2001 och det genomsnittliga värdet av sedlar som centralbanken under denna period hade blivit tilldelad enligt kapitalfördelningsnyckeln. Utjämningsbeloppen minskar stegvis varje år fram till den 31 december 2007. Därefter kommer de monetära inkomsterna att fördelas fullt ut i förhållande till de nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s kapital. Räntetäckerna och -kostnaderna på dessa poster nettas över ECB:s konton och redovisas i posten ”Räntenetto”.

De monetära inkomsterna, som ECB intjänar från sin andel på 8% av det totala värdet av utelöpande sedlar, fördelas i regel på de nationella centralbankerna.⁴ För 2004 fördelades de monetära inkomsterna inte, då ECB:s vinst för året understeg bankens andel av inkomsten från eurosedlar i omlopp. För 2005 fördelades de inte heller utan avsattes för valutakursrisker och risker till följd av prisförändringar.

Vid förlust för ECB kan underskottet avräknas mot ECB:s allmänna reservfond och – om det behövs och efter beslut av ECB-rådet – mot de monetära inkomsterna för det ifrågakommande räkenskapsåret i förhållande till och upp till de belopp som fördelas på de nationella centralbankerna.

Resultatavräkning

Intäkterna och kostnaderna redovisas på upplupen basis.

Realiserade intäkter och kostnader resultatförs. Realiserade valutakursvinster och -förluster redovisas till daglig nettogenomsnittskurs. Vinst och förluster på grund av förändringar i värdepapperspriserna har redovisats enligt genomsnittskostnadsmetoden.

Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderegleringskontot.

Orealiserade förluster resultatförs när de är större än motsvarande realiserade värderingsvinster som tidigare tagits upp på värderegleringskontot i balansräkningen. Resultatförda, realiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsperioder. Om realiserade förluster i ett värdepappersslag eller i en valuta resultatförs i bokslutet justeras nettogenomsnittskostnaden för värdepappersslaget eller nettogenomsnittskursen för valutan på motsvarande sätt före ingången av följande räkenskapsperiod.

Orealiserade förluster och vinster (netto) särredovisas per värdepappersslag och valuta och för guldinnehavet.

Differensen mellan anskaffningskostnaden och det nominella värdet för värdepapperet resultatförs under löptiden.

Finlands Banks resultaträkning innehåller intäkterna och kostnaderna för Finlands Banks pensionsfond och Finansinspektionen.

Pensionsfond

År 2001 beslutades att Finlands Banks pensionsåtagande skulle hanteras genom en pensionsfond

⁴ ECB:s beslut (ECB/2002/9).

i bankens balansräkning. Syftet med arrangementet, som trädde i kraft vid början av 2002, är att sörja för att tillgångarna för täckning av bankens pensionsåtagande placeras med högsta möjliga avkastning. En separat årsredovisning upprättas för pensionsfonden.

Poster utanför balansräkningen

Valutaterminerna inräknas i nettogenomsnittskostnaden för valutapositionen. Vinster och förluster av poster utanför balansräkningen behandlas på samma sätt som vinster och förluster av poster i balansräkningen.

Noter till balansräkningen

Tillgångar

1. Guld och guldfordringar

Finlands Bank har 1 576 835 troyuns guld som i bokslutet upptagits till marknadsvärde. Vid början av 1999 överförde Finlands Bank, i likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet, cirka 20% av sitt guld till ECB.

	31.12.2005	31.12.2004
Guld		
Kvantitet: troyuns	1 576 835	1 576 831
Pris: euro/troyuns guld	434,86	321,56
Marknadsvärde (euro)	685 696 274	507 182 825
Förändring av marknadsvärdet (euro)	178 513 450	-13 915 608

Förändringen i guldkvantiteten beror på viktskillnadstransaktioner.

2. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

I posten ingår till valutareserven hänförliga valutafordringar på hemmahörande utanför euroområdet samt innehav av särskilda dragningsrätter (SDR) som tilldelats av Internationella valutafonden (IMF).

Fordringarna på Internationella valutafonden består av följande poster (miljoner):

	31.12.2005		31.12.2004	
	euro	SDR	euro	SDR
Reservposition i IMF	227,7	198,3	462,7	406,0
Särskilda dragningsrätter	130,1	113,3	121,6	106,7
Övriga fordringar på IMF	6,7	5,8	6,6	5,8
	364,5	317,4	590,8	518,5

Finlands medlemsandel i valutafonden är 1 263,8 miljoner SDR. Reservpositionen är den del av Finlands medlemsandel som har betalats till IMF i utländsk valuta. Den andra delen av medlemsandelen har betalats i mark. Denna del har valutafonden lånat tillbaka till Finlands Bank. Den i mark betalda medlemsandelens nettoeffekt på Finlands Banks balansräkning är noll, eftersom fordran och skulden redovisas i samma balanspost.

Finlands Banks innehav av särskilda dragningsrätter (Special Drawing Rights, SDR) uppgår till 130,1 miljoner euro. De utgör en valutareserv som IMF har lagt upp och fördelat på sina medlemsländer. Särskilda dragningsrätter används i valutahandeln på samma sätt som normala valutor. Postens värde förändras genom valutahandeln mellan medlemsländerna. Postens storlek påverkas också av erhållna och utbetalda räntor och vinstandelen i IMF.

Finlands Banks fordringar på Internationella valutafonden uppgår totalt till 364,5 miljoner euro. Kursen mellan SDR och euro var 1,21 den 31 december 2005. I posten redovisas också valutavärderingen av SDR.

Utöver IMF-posterna redovisas här banktillgodohavanden, värdepapper och andra fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet.

Finlands Bank överförde vid början av 1999 en del av sina fordringar i dollar och yen till ECB.

3. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet

I posten ingår banktillgodohavanden och värdepapper.

4. Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet

Här ingår fordringar i euro på Internationella regleringsbanken (BIS).

5. Fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

Posten omfattar balansvärdet för sådana instrument som används i penningpolitiken.

De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna är likvidiserande transaktioner som genomförs som standardiserande anbudsförfaranden varje vecka. De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna spelar en nyckelroll när

det gäller att uppfylla syftet med Eurosystemets marknadsoperationer och genom dem tillförs merparten av likviditeten i den finansiella sektorn. Fordringarna relaterade till huvudsakliga refinansieringstransaktioner uppgick vid utgången av 2005 till 1 200 miljoner euro.

De långfristiga refinansieringstransaktionerna genomförs varje månad som standardiserade anbudsförfaranden för tillförsel av likviditet. Fordringarna relaterade till dem var 491,7 miljoner euro. Under 2005 genomfördes också finjusterande transaktioner, men för dem fanns inga utestående fordringar vid årets slut. Reverserade finjusterande transaktioner genomförs efter behov för att utjämna ränteffekterna av oväntade likviditetssvängningar.

6. Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet

Här ingår konton i kreditinstitut i euroområdet.

7. Fordringar inom Eurosystemet

I posten redovisas fordringar inom Eurosystemet. Varje nationell centralbank i Eurosystemet har en andel av ECB:s kapital som fördelas enligt en s.k. fördelningsnyckel. Fördelningsnyckeln baseras på antalet invånare och bruttonationalprodukten i respektive land. Fördelningsnyckeln justeras med fem års mellanrum och när nya medlemmar ansluter sig till EU. På denna fordran betalas en ränta som baseras på den senaste tillgängliga marginalräntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner, fransett guld, på vilket ingen ränta betalas. Fordran är i euro och värdet är lika med dess värde vid tidpunkten för överföringen. Posten innehåller också Finlands Banks fordran för Targetbetalningar. Motpart är ECB, eftersom fordringarna och skulderna relaterade till Targetbetalningar mellan de nationella centralbankerna har nettats gentemot ECB. Nettofordran för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet redovisas också i denna post.

8. Övriga tillgångar

I posten ingår mynt i euroområdet, värdepapper upptagna som investeringstillgångar och anläggningstillgångar (byggnader, maskiner och inventarier). Finlands Bank deltog 2005 i en emission i vilken Internationella regleringsbankens (BIS) medlemsbanker hade möjlighet att teckna aktier så att den relativa ägarandelen bibehölls också efter emissionen. Finlands Bank utnyttjade till

fullo sin rätt och tecknade nya aktier till ett värde av 10,9 miljoner euro.

Vidare ingår pensionsfondens tillgångar och placeringar, poster som hänför sig till värderingen av poster utanför balansräkningen samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter och övriga tillgångar.

Skulder

1. Utelöpande sedlar

Posten innehåller Finlands Banks andel, 9 374 miljoner euro, av totalvärdet av utelöpande eurosedlar.

2. Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

I posten ingår saldona på kreditinstitutens RTGS-konton. Kreditinstitutet uppfyller sitt kassakrav så att medelvärdet av de dagliga saldona på deras RTGS-konto under uppföljningsperioden skall vara minst lika stort som deras kassakrav. Syftet med kassakravssystemet är primärt att jämna ut penningmarknadsräntorna och öka behovet av strukturell centralbanksfinansiering.

Här redovisas också kreditinstitutens insättningar över natten.

3. Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet

I posten ingår skulder i euro till andra kreditinstitut än sådana som omfattas av kassakravet.

4. Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet

Här upptas saldona på konton i Finlands Bank som innehas av internationella organisationer och banker utanför euroområdet.

5. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet

I posten redovisas Statskontorets insättningar i valuta för egna betalningar.

6. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet

Repor för förvaltning av valutareserven redovisas här.

7. Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF

Under denna post redovisas Finlands Banks skuld motsvarande de särskilda dragningsrätterna (jfr motsvarande post under tillgångar). Till en början var de särskilda dragningsrätterna och deras motpost lika stora. Till följd av handel var fordringarna relaterade till särskilda dragningsrätter vid utgången av 2005 mindre än motposten. Motposten uppgår till 143 miljoner SDR och har varit oförändrad under många år.

8. Skulder inom Eurosystemet

I posten redovisas en skuld för monetär inkomst avsedd att återföras till ECB.

9. Övriga skulder

Här ingår upplupna kostnader och förutbetalda intäkter och övriga skulder.

10. Värderingskonto

Här redovisas uppskrivningar av markområden och byggnader samt värderingsdifferenser beroende på ändrad redovisningspraxis. I posten ingår också realiserade värderingsvinster på grund av marknadsvärdering av valutaposter och värdepapper.

11. Avsättningar

Enligt 20 § i lagen om Finlands Bank kan avsättningar göras i bokslutet, om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. Avsättningarna uppgår till 2 293 miljoner euro. Förändringen av avsättningar består av 68 miljoner euro i avsättningar för valutakurs- och prISRISKER och 76,5 miljoner euro i avsättningar för att trygga realvärdet av eget kapital.

I bokslutet har dessutom gjorts en avsättning för täckning av pensionsåtagandet. Finlands Banks pensionsåtagande uppgår sammanlagt till 470 miljoner euro, varav 94 % eller 442 miljoner euro är täckt.

12. Eget kapital

Här ingår bankens grundfond och reservfond. Om bankens bokslut uppvisar förlust skall denna

enligt 21 § i lagen om Finlands Bank täckas med medel ur reservfonden. Till den del reservfonden inte räcker för ändamålet kan förlusten tills vidare lämnas utan täckning. De följande årens vinst skall i första hand användas till att täcka förluster som lämnats utan täckning.

13. Årets vinst

Vinsten för räkenskapsåret 2005 blev 200 miljoner euro.

Noter till resultaträkningen

1. Ränteintäkter

Ränteintäkterna uppgick till totalt 403 miljoner euro. Största delen av dem, 311 miljoner euro, består av ränteintäkter från valutareserven och resten, 56 miljoner euro, av ränteintäkter från fordringar i euro. Av dessa var 43 miljoner euro ränteintäkter från fordringar relaterade till penningpolitiska transaktioner och 13 miljoner euro ränteintäkter från en fordran på ECB för överförd valutareserv. Röntan på skulden och fordran för ECB:s sedelandel, tilldelningen enligt kapitalfördelningsnyckeln och den åtföljande justeringen har netto redovisats till ett belopp av 33 miljoner euro.

2. Räntekostnader

Räntekostnaderna uppgick till totalt 73 miljoner euro. Av dem utgör 48 miljoner euro räntor på inestående kassakravsmiddel. Räntekostnaderna för skulderna inom Eurosystemet och för Targetsaldon som innehas av centralbanker i EU-länder utanför Eurosystemet uppgick till 13 miljoner euro.

3. Räntenetto

Räntenettot, som utgjorde 331 miljoner euro, räknas som skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

4. Realiserade vinster och förluster av valutakursdifferenser

Posten innehåller realiserade vinster och förluster vid försäljning av poster i utländsk valuta. År 2005 realiserades vinster från valutakursdifferenser för 67 miljoner euro.

5. Realiserade prisdifferenser på värdepapper

Här ingår realiserade vinster och förluster vid försäljning av värdepapper. Varje värdepappersslag värderas separat i bokföringen. Till följd av prisdifferenserna på värdepapper realiserades 2005 en vinst på 1 miljon euro.

6. Förändring av avsättningar för valutakurs- och prisrisker

Under 2005 avsattes 68 miljoner euro för valutakurs- och prisrisker enligt redovisningsprinciperna.

7. Nettoandel av monetära inkomster

Här upptas nettosumman av de monetära inkomster som betalats in till Eurosystemet respektive återfördelats från Eurosystemet. De monetära inkomsterna för varje nationell centralbank har beräknats på centralbankens faktiska avkastning från reserverade tillgångar som den håller som motvärden till skuldbasen. Skuldbasen består av följande poster: utelöpande sedlar, skulder i euro till kreditinstitut inom euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner, nettoskulder inom Eurosystemet på grund av Targettransaktioner och nettoskulder inom Eurosystemet för tilldelade eurosedlar inom Eurosystemet. Ränta som erlagts på skulder som ingår i skuldbasen avräknas från de monetära inkomsterna före sammanräkning med motsvarande inkomster för de övriga nationella centralbankerna. De reserverade tillgångarna består av följande poster: fordringar i euro på kreditinstitut inom euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner, fordringar i euro inom Eurosystemet för överförd valutareserv, nettofordringar inom Eurosystemet på grund av Targettransaktioner, nettofordringar inom Eurosystemet för tilldelade eurosedlar och en med fördelningsnyckeln beräknad begränsad andel av den nationella centralbankens guld. Ingen avkastning beräknas på gullet. Om de reserverade tillgångarna överstiger eller understiger värdet av skuldbasen, beräknas avkastningen på skillnaden med den procentuella genomsnittliga avkastningen på alla nationella centralbankers sammanlagda reserverade tillgångar. Eurosystemets sammanräknade monetära inkomster fördelas på de nationella centralbankerna enligt kapitalfördelningsnyckeln. Nettoandelen av de monetära inkomsterna var 2,2 miljoner euro. Posten omfattar också återförd andel av överskjutande monetära inkomster efter avräkning mot ECB:s förlust 2004.

8. Andel av ECB:s vinst

ECB delade inte ut vinst för 2004.

9. Övriga intäkter från centralbanksverksamheten

I posten ingår utdelningar, expeditionsavgifter, provisioner och övriga intäkter.

10. Övriga intäkter

I posten ingår 15 miljoner euro i Finansinspektionens tillsynsavgifter samt diverse övriga intäkter.

11. Personalkostnader

Lönekostnaderna uppgick till 37 miljoner euro. De sociala kostnaderna och arbetsgivarens pensionsavgift utgjorde totalt 12 miljoner euro.

12. Administrationskostnader

Här redovisas hyror, möteskostnader, PR-kostnader, kostnader för köpta tjänster och kontorsartiklar. Som administrationskostnader redovisas också kostnaderna för utbildning, tjänsteresor och rekrytering.

13. Avskrivningar av anläggningstillgångar

Avskrivningarna av anläggningstillgångarna uppgick till 16 miljoner euro, varav 9 miljoner euro täcktes ur uppskrivningsfonden. I nettoavskrivningar redovisade Finlands Bank således 6 miljoner euro. Pensionsfondens andel av avskrivningarna var 1 miljon euro. Pensionsfondens intäkter och kostnader särredovisas i resultaträkningen för Finlands Bank.

14. Sedelproduktionskostnader

Kostnaderna för anskaffning av sedlar uppgick till 3 miljoner euro.

15. Övriga kostnader

Största delen av övriga kostnader hänför sig till drift och underhåll av fastigheter.

16. Pensionsfondens intäkter

I posten ingår 46 miljoner euro i intäkter från Finlands Banks pensionsfonds inve-

steringsverksamhet. Posten innehåller också Finlands Banks och Finansinspektionens arbetsgivarandelar och arbetstagarnas andel av premieinkomsten, 9 miljoner euro.

17. Pensionsfondens kostnader

I posten ingår kostnaderna för Finlands Banks pensionsfonds investeringsverksamhet, 17 miljoner euro i utbetalda pensioner, förvaltningskostnader och avskrivningar.

18. Förändring av avsättningar

Enligt 20 § i lagen om Finlands Bank avsattes 76,5 miljoner euro för att trygga realvärdet av eget kapital. För pensioner avsattes 36 miljoner euro.

19. Årets resultat

Vinsten för räkenskapsåret 2005 blev 200 miljoner euro. Direktionen föreslår för bankfullmäktige att 134 miljoner euro av vinsten reserveras för statens behov.

FINLANDS BANKS FÖRVALTNING OCH ÄRENDEHANDLAGDA AV BANKFULLMÄKTIGE

Inledning

Enligt lagen om Finlands Bank (214/1998), som trädde i kraft den 1 januari 1999, är bankens förvaltningsorgan bankfullmäktige och direktionen. Till bankfullmäktige hör nio bankfullmäktigeledamöter som tillsätts av riksdagen. Bankfullmäktiges uppgifter är uppdelade på tre områden: tillsyn, centrala förvaltningsuppgifter och övriga uppgifter. Bankfullmäktige ger årligen till riksdagen en berättelse om Finlands Banks verksamhet och förvaltning och om de viktigaste ärenden som bankfullmäktige har behandlat. Dessutom kan bankfullmäktige vid behov ge riksdagen berättelser om genomförandet av den monetära politiken och Finlands Banks övriga verksamhet.

Enligt stadgan för Europeiska centralbanken skall huvudmålet för Finlands Bank vara att som en integrerad del av Europeiska centralbanks-systemet (ECBS) i överensstämmelse med fördraget upprätthålla prisstabilitet och banken ha som uppgift att för sin del genomföra den monetära politik som ECB-rådet har utformat. Banken skall också för sin del svara för kontantförsörjningen och sedelutgivningen, inneha och förvalta valuta-reserven, sörja för betalningssystemets och det övriga finansiella systemets tillförlitlighet och effektivitet samt delta i utvecklingen av systemet. Dessutom skall Finlands Bank sörja för att det sammanställs och offentliggörs statistik som behövs för bankens verksamhet.

Bankfullmäktiges viktigaste arbetssätt är de diskussioner som bankfullmäktige för med direktionen under sina sammanträden om den monetära politiken i euroområdet, den ekonomiska utvecklingen och genomförandet av Europeiska centralbankens monetära politik. Finlands Bank ser sin organisation som byggare av stabilitet och som en aktiv och konstruktiv medlem i ECBS. Bankens primära mål är att upprätthålla prisstabilitet för det gemensamma bästa. Som en av de ledande myndigheterna inom den finansiella sektorn skall centralbanken säkerställa stabiliteten i det finansiella systemet och främja den finansiella integrationen i Europa.

Vid sina sammanträden 2005 behandlade bankfullmäktige utifrån olika inledningsanfö-

randen globaliseringen och förändringarna i den internationella arbetsfördelningen, effekterna av den ekonomiska tillväxten i Indien och Kina, den kinesiska centralbankens mål att införa en smidigare växelkurspolitik, orsakerna till den tröga tillväxten i euroländerna och tillväxtpotentialen i euroområdet. Prognosen för Finlands ekonomi 2005–2007 diskuterades utifrån bl.a. utvecklingen på oljemarknaden, konsumenternas inflationsförväntningar, sysselsättningen, produktiviteten, konkurrenskraften och de offentliga finanserna. För bankfullmäktige presenterades vidare en ny allmän jämviktsmodell av Finlands ekonomi.

Bankfullmäktige diskuterade utifrån olika inledningsanföranden mer allmänt även grunderna för penningpolitiken och centralbankernas alternativa penningpolitiska strategier, Finlands Banks strategi och i det sammanhanget omvärderingen av Finlands Banks resultaträkning och balansräkning, ökningen i beloppet utelöpande sedlar i euroområdet och Finland, utvecklingen på bostadsmarknaden, den finansiella integrationen och effekterna av marknadskonkurrensen.

Direktionens förslag till vinstutdelning för 2004 grundade sig utom på bestämmelserna om bokslut, monetära inkomster och vinstanvändning i lagen om Finlands Bank (214/1998) också på principiella överväganden om bankens balansräkningsstruktur, risk och vinstanvändning. Vid sitt möte den 30 mars 2005 beslutade bankfullmäktige med stöd av 11 § 1 mom. 3 punkten och 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank (214/1998) att vinsten för 2004, som uppgick till 112 miljoner euro, skulle disponeras så att hälften överfördes till bankens reservfond och den andra hälften reserverades för statens behov.

Lagstiftningsreformer

Vid början av 2005 trädde lagarna (1231/2004 och 1232/2004) om ändring av lagen om Finlands Banks tjänstemän och ändring av 34 § i lagen om Finansinspektionen (RP 208/2004 rd) i kraft. Bestämmelserna i lagen om Finlands Banks tjänstemän preciserades så att skyldiga att lämna in-

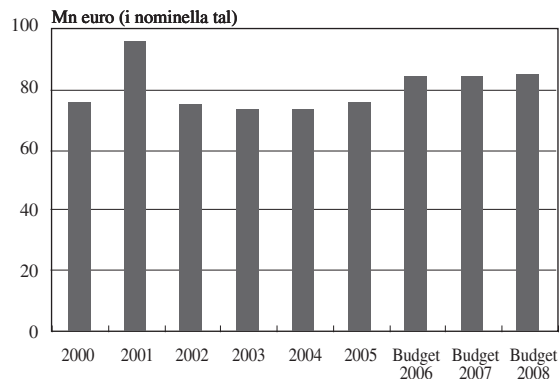
sideranmälan är utöver de högre tjänstemännen också vissa andra av bankfullmäktige fastställda tjänstemän som i sina tjänsteuppdrag annat än tillfälligt har tillgång till sekretessbelagda uppgifter. I lagen infördes också en bestämmelse som motsvarar ändringarna i lagen om statens pensioner om Finlands Banks rätt att ge och få de uppgifter som är nödvändiga för genomförande av pensionsskyddet och en bestämmelse om att den allmänna avgångsåldern för Finlands Banks tjänstemän höjs till 68 år på samma sätt som för statens tjänstemän.

Administration

De riksdagsvalda revisorerna konstaterade i sammandraget till sin revisionsrapport för 2004 att Finlands Bank trots valutakursförluster genom sina avsättningar och upplösning av dem visade vinst för 2004 till skillnad från Europeiska centralbanken. Revisorerna ansåg att det är nödvändigt att banken även i fortsättningen har en stark balansräkningsstruktur. På hösten 2005 föreslog direktionen enligt bankens nya strategi att också bankens balansräkningspolicy skulle ses över. *Bankfullmäktige delar revisorernas uppfattning om vikten av att Finlands Bank har en stark balansräkning för att kunna hantera valutakurs- och ränterisker och eventuella krissituationer. Bankens framtida vinstutdelningsmöjligheter diskuteras när bankfullmäktige fastställde grunderna för bankens bokslut 2005. Bankfullmäktige anser att förslaget till balansräkningspolicy är bra liksom även dess syfte att uppnå en stabil vinstutdelning utan att bankens kapitaltäckning äventyras.*

Finlands Banks nya organisation enligt direktionens beslut från december 2004 trädde i kraft den 1 mars 2005. Bankens organisation koncentrerades till sex avdelningar. Målet är en effektivare strategitillämpning och resursanvändning och bättre samarbete och informationsgång mellan de olika verksamhetsområdena. De större helheterna skapar också klarhet i ledningssystemet och ansvarsförhållandena. Också ledningssystemet reviderades 2005. Direktionen godkände bankens nya strategi som går ut på en allt exaktare definiering av de viktigaste målen. Tillämpningen av strategin effektiveras genom ett system med balanserade styrkort som införs 2005–2006. Bankens ledningssystem bygger huvudsakligen på bankens strategi, personal- och budgetramar, en treårig rullande verksamhetsplanering, en samlad riskbedömning och analys

Figur 10. Finlands Banks nettokostnader 2000–2005 och enligt budget 2006–2008

Källa: Finlands Bank.

av måluppfyllelsen. Banken övergick alltmer till köpta tjänster bl.a. för pensionshanteringen. Personalen minskade 2005. Bankens verksamhetskostnader var stabila. *Bankfullmäktige anser att bankens beslut har varit välgrundade.*

På medellång sikt beräknas verksamhetskostnaderna vara i stort sätt oförändrade. Den beräknade ökningen beror på att stora investeringar för att öka lokaleffektiviteten slutförs och avskrivningarna på dem påbörjas. Pensionsutbetalningarna ökar under de tre följande åren betydligt från 2005 års nivå. Resten av ökningen förklaras av att kostnaderna för anskaffning av sedlar växer.

Försäkringsdomstolen meddelade den 25 oktober 2005 sitt beslut om ett besvär som gällde lika pensionsålder för män och kvinnor i banken och som baserade sig på den ändring av pensionsstadgan som bankfullmäktige fastställt 1998. Försäkringsdomstolen bekräftade att sättet att beräkna lika pensioner för bägge könen är korrekt. Domstolen meddelade samtidigt beslut i fråga om ett krav att pensionen skall uppgå till 60 procent efter en anställningstid på 30 år. I det avseendet ändrade försäkringsdomstolen bankens pensionsbeslut.

Direktionen

Bankfullmäktige beslutade vid sitt möte den 18 augusti om kriterierna för besättandet av tjänsten som direktionsmedlem och inledde förfarandet med anmälan till tjänsten. Vid sitt möte den 20

september gjorde bankfullmäktige en framställning att statsrådet skulle föreslå direktionsmedlemmen, politics doktor Sinikka Salo till tjänsten som medlem av Finlands Banks direktion från och med den 16 oktober 2005. Statsrådet beslutade att enligt bankfullmäktiges framställning för republikens president föreslå att Salo skulle utnåmnas. Republikens president utnämnde Salo till medlem av direktionen för en mandatperiod på fem år från och med den 16 oktober 2005.

Vid utgången av 2005 innehade direktionsmedlemmarna följande medlemskap i anslutning till tjänsteutövning:

Direktionens ordförande *Erkki Liikanen*
ECB-rådet och allmänna rådet, medlem
Internationella valutafonden, styrelseledamot

Direktionens vice ordförande
Matti Louekoski
Finansinspektionen, direktionens ordförande
Försäkringsinspektionen, direktionsmedlem
ECB-rådet, suppleant för chefdirektören
Internationella valutafonden, styrelse-
suppleant

Direktionsmedlem *Sinikka Salo*
Europeiska centralbankssystemet, kommittén
för internationella förbindelser (IRC), ledamot

Direktionsmedlem *Pentti Hakkarainen*
EU:s ekonomiska och finansiella kommitté
(EFC), ledamot
Internationella valutafonden, ordförande för
revisionskommittén (EAC).

Dessutom hade direktionsmedlemmarna andra bisysslor och förtroendeuppdrag som bankfullmäktige godkänt med stöd av 17 § i lagen om Finlands Bank (214/1998).

Bankfullmäktiges sammansättning

Bankfullmäktige bestod vid början av 2005 av följande personer som utsetts av riksdagens elektor:

Kanerva, Ilkka, politics magister
Ala-Nissilä, Olavi, ekonomie magister
Zyskowicz, Ben, juris kandidat
Alho, Arja, politics doktor
Andersson, Janina, politics magister
Heinäluoma, Eero, partisekreterare

Kiviniemi, Mari, politics magister
Anttila, Sirkka-Liisa, förvaltningsnotarie
Korhonen, Martti, huvudförtroendeman.

Ordförande var Olavi Ala-Nissilä och vice ordförande Eero Heinäluoma. Tredje medlem i arbetsdelegationen var bankfullmäktigeledamot Ilkka Kanerva.

Riksdagen beviljade på begäran Ben Zyskowicz, Mari Kiviniemi och Eero Heinäluoma befrielse från uppdraget som bankfullmäktigeledamot. Riksdagen förrättade fyllnadsval och valde den 26 april magistrern i samhällsvetenskaper *Jyrki Katainen* i stället för Zyskowicz, den 9 september jordbrukaren *Timo Kalli* i stället för Kiviniemi och den 27 september studeranden i samhällsvetenskaper *Jouni Backman* i stället för Heinäluoma till bankfullmäktigeledamöter för resten av perioden.

Vid sitt möte den 28 september valde bankfullmäktige Jouni Backman till vice ordförande.

Bankfullmäktiges sekreterare var vicehäradshövding *Anton Mäkelä* och rådgivare politics doktor *Jaakko Kiander*.

Revisorer

Riksdagen förrättade den 8 februari val av revisorer och revisorssuppleanter för Finlands Bank och utsåg följande personer till revisorer av bankens räkenskaper för 2005:

Bryggare, Arto, riksdagsledamot
Vanhanen, Veli, CGR
Kiviranta, Esko, riksdagsledamot
Koskela, Markku, CGR
Seppälä, Timo, riksdagsledamot.

Till revisorssuppleanter utsågs:

Huovinen, Susanna, riksdagsledamot
Kuusiola, Arto, CGR
Lintilä, Mika, riksdagsledamot
Kauppinen, Keijo, CGR
Nepponen, Olli, riksdagsledamot.

Riksdagen beviljade på begäran Susanna Huovinen befrielse från uppdraget som revisor, förrättade fyllnadsval den 27 september och utsåg medicine- och kirurgiedoktor *Sinikka Mönkäre* till revisorssuppleant.

Revisorerna valde den 23 maj Timo Seppälä till ordförande och utsåg professor *Kalervo Virtanen* till sekreterare.

Revisionen

De revisorer som utsetts vid 2004 års riksdag, ekonomidirektör *Matti Saarinen*, agronomen, vicehäradshövding *Esko Kiviranta*, professorn, CGR *Reino Majala*, verkställande direktör *Timo Seppälä* och CGR *Veli Vanhanen*, verkställde den 15–18 mars granskning av Finlands Banks bokföring, bokslut och förvaltning för 2004.

CGR-samfundet Ernst & Young Oy granskade bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbanks-systemet och revisorerna tog del av den rapport som upprättats över granskningen. Enligt revisorernas utlåtande fastställde bankfullmäktige vid sitt möte den 30 mars bankens resultaträkning och balansräkning för 2004.

FINANSINSPEKTIONEN

Inledning

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att upprätthålla stabiliteten på finansmarknaden och förtroendet för finansmarknadens funktion. Till uppgift har Finansinspektionen att övervaka föreskrivna tillsynsobjekts och övriga finansmarknadsaktörers verksamhet och instruera finansmarknadsaktörerna att i sin verksamhet tillämpa goda förfaranden och främja kunskaperna om finansmarknaden.

Enligt lagen om Finansinspektionen (587/2003), som trädde i kraft den 1 juli 2003, fungerar Finansinspektionen administrativt i samband med Finlands Bank men är självständig i sina beslut. Bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i verksamheten och Finansinspektionens direktion har det övergripande ledningsansvaret. Bankfullmäktige utnämner medlemmarna i direktionen. Direktionen tillställer bankfullmäktige en årlig berättelse över Finansinspektionens verksamhet och minst en gång om året en berättelse över målsättningarna för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen¹. I denna berättelse till riksdagen kan bankfullmäktige enligt övervägande ta in ärenden från direktionens årliga berättelse och om de så önskar behandla direktionens berättelse om målsättningarna för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen som en del av denna berättelse. På detta sätt kan bankfullmäktige initiera en diskussion i riksdagen om Finansinspektionens samhälleligt viktiga strategier och beslut.

Under 2005 och ännu in på 2006 har pågått flera stora lagstiftningsprojekt som Finansinspektionen deltagit i. Bland dem kan nämnas de nya

kapitaltäckningsreglerna för kreditinstitut och värdepappersföretag (BASEL II/CAD III) och det nationella genomförandet av direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID).

Under 2005 antogs några lagändringar som främst syftade till att öka värdepappersmarknadens effektivitet och funktionssäkerhet.

Marknadsmisbruksdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan) införlivades i nationell lagstiftning genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2005. Värdepappersmarknadslagen ändrades genom lag 297/2005 med nya och reviderade centrala bestämmelser om åtgärder mot marknadsmisbruk. Också bestämmelser om användning av insiderinformation, om kursmanipulation och om fondhandlarnas skyldighet att rapportera misstänkta värdepapperstransaktioner till Finansinspektionen togs in i lagen. Lagen förtydligar också reglerna om den regelbundna informationsskyldigheten för noterade bolag, om anmälningsskyldigheten för personer med insynsställning och om insiderregister. Lagen om Finansinspektionen ändrades samtidigt genom lag 299/2005. Lagen utökar Finansinspektionens tillsyns- och utredningsbefogenheter. I fall av marknadsmisbruk har Finansinspektionen utökad rätt att få den information som tillsynen kräver. Finansinspektionens rätt att få uppgifter gäller inte bara företag under tillsyn och andra finansmarknadsaktörer utan också andra personer som av grundad anledning kan antas ha sådan information som behövs för tillsynen. I lagen togs också in bestämmelser om två nya administrativa påföljder, dvs. ordningsavgift och påföljdsavgift. Ordningsavgiften kan Finansinspektionen påföra själv. Påföljdsavgiften föreläggs av marknadsdomstolen på ansökan av Finansinspektionen.

Prospektdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG om de prospekt som skall offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel) införlivades i nationell lagstiftning genom lag 448/2005

¹ Verksamhetsberättelsen finns på Finansinspektionens webbplats <http://www.rahoitustarkastus.fi/Swe/Publicerat> och direktionens berättelse till bankfullmäktige enbart på finska på webbsidan <http://www.rahoitustarkastus.fi/Fin/Tiedotus>.

om ändring av värdepappersmarknadslagen som också den trädde i kraft den 1 juli 2005. Bestämmelserna om informationsskyldigheten i fråga om emission av värdepapper reviderades. Informationsskyldigheten gäller nu erbjudande av värdepapper i allmänhet, inte enbart emission av nya värdepapper.

Någon innehållsmässig skillnad gös inte längre mellan börsprospekt och emissionsprospekt och det finns heller inga särbestämmelser om dem i lag. Innehållskraven är desamma oavsett om prospektet gäller värdepapper som erbjuds till allmänheten eller värdepapper som tas upp till allmän handel (för officiell notering). Prospektet kan även framdeles kallas emissions- eller börsprospekt så länge namnet inte är missvisande. Finansinspektionen blev enligt lag skyldig att föra register över kvalificerade investerare. Registrerade investerare kan erbjudas värdepapper utan offentliggjort prospekt. Lagen om Finansinspektionen ändrades samtidigt genom lag 449/2005. Den i lagen föreskrivna rätten för Finansinspektionen att få uppgifter kompletterades enligt kraven i prospektdirektivet.

Direktör för Finansinspektionen var ekonomi magister *Kaarlo Jännäri*.

Ordförande i Finansinspektionens direktion var vice ordföranden i Finlands Banks direktion *Matti Louekoski* som utnämns till medlem på förslag av Finlands Bank med avdelningschef *Heikki Koskenkylä* som suppleant. Vice ordförande var lagstiftningsdirektör *Pekka Laajanen* som utnämns till medlem på förslag av finansministeriet. De övriga direktionsmedlemmarna var finansrådet *Heikki Solttilla* som utnämns till medlem på förslag av finansministeriet med lagstiftningsrådet *Ilkka Harju* som suppleant, överdirektör *Tarmo Pukkila* som utnämns till medlem på förslag av social- och hälsovårdsministeriet med regeringsrådet *Katriina Lehtipuro* som suppleant och Finansinspektionens direktör *Kaarlo Jännäri* och Försäkringsinspektionens överdirektör *Hely Salomaa* som utnämns enligt lagen om Finansinspektionen.

Som direktionens sekreterare fungerade Finansinspektionens chefsjurist *Markku Lounatvuori*.

Stabiliteten på finansmarknaden och Finansinspektionens verksamhet

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är enligt lagen om Finansinspektionen att upprätthålla stabiliteten på finansmarknaden och

förtroendet för finansmarknadens funktion. Finansinspektionens uppgift är att övervaka föreskrivna tillsynsobjekts och övriga finansmarknadsaktörers verksamhet så som bestäms i lag. Finansinspektionen övervakar bl.a. bankernas, värdepappersföretagens, fondbolagens och fondbörsens verksamhet och finansiella ställning. Dessutom skall Finansinspektionen instruera finansmarknadsaktörerna att i sin verksamhet tillämpa goda förfaranden och främja kunskaperna om finansmarknaden. Finansinspektionen övervakar också hur noterade bolag uppfyller sin informationsskyldighet.

I sin egen verksamhetsberättelse bedömer Finansinspektionen att det finansiella läget i Finland var fortsatt gynnsamt och stabilt 2005. Enligt Finansinspektionen förefaller det finansiella systemet fortfarande att ha en mycket tillfredsställande förmåga att klara störningar och i internationell jämförelse är de finska bankerna mycket kapitalstarka.

Riksdagens bankfullmäktige instämmer med Finansinspektionen om finansmarknadens stabilitet och det tillfredsställande läget inom banksektorn. Samtidigt vill bankfullmäktige dock fästa uppmärksamhet vid de ökade riskerna med att bostadslånen ökar så snabbt till utlåningsvolym och lånestorlek.

Utvecklingen på finansmarknaden 2005

År 2005 var för finansmarknaden ett mycket gott år såväl i Finland som internationellt. Några stabilitetshotande kriser förekom inte. Förtroendet för finansmarknaden var gott.

I internationell jämförelse är de finska bankerna fortfarande mycket kapitalstarka. Banksektorn hade även 2005 i genomsnitt mycket god kapitaltäckning och tillräckliga kapitalbuffertar för sitt risktagande. Riskhanteringen i företagen under tillsyn var i huvudsak upplagd på ett tillfredsställande sätt. Det finansiella systemet i Finland förefaller att ha en mycket tillfredsställande förmåga att klara externa störningar också i ljuset av olika stresstester.

De finska bankerna hade endast obetydligt med kreditförluster och oreglerade fordringar. Bankernas räntemarginal fortsatte dock att minska under året. Men räntenettet var fortfarande gott på grund av att särskilt bostadslånen till hushållen ökade snabbt.

Även om läget på finansmarknaden och inom banksektorn var gynnsamt fanns det fler oroande drag än förut i den finansiella utvecklingen. Mest

oroande var att utbudet och efterfrågan på bostadslån fortsatte att öka snabbt. Till den ökade efterfrågan under första halvåret bidrog de låga marknadsräntorna och bankernas hårda konkurrens om marknadsandelar. På nya bostadslån var räntemarginalerna mindre än någonsin.

Trots de krympande räntemarginalerna var banksektorns lönsamhet fortsatt god och dess kapitaltäckning stark.

Företagen under Finansinspektionens tillsyn hade fortfarande en god kapitaltäckning och riskhanteringsförmåga även om bankernas kapitaltäckningsgrad försvagades något under 2005. Stresstester visar att banksektorn har en riskhanteringsförmåga som klarar även kraftigt sjunkande tillgångspriser och stigande långa räntor.

Bankernas risker kommer att öka i framtiden till följd av den snabbt växande utlåningen. Finansinspektionen uppmanade därför bankerna att fästa vikt vid riskhanteringen. Inspektionerna av kreditriskerna och höstens enkätundersökning om utlåningen till hushåll visade nämligen att vissa hushåll kanske redan var överskuldssatta och att bankernas kreditrisk hade ökat till följd av uppluckrade utlåningskriterier.

Uppfyllelsen av målen för Finansinspektionens verksamhet

En stabil finansmarknad bygger på att tillhandahållarna av finansiella tjänster har de ekonomiska förutsättningarna för sin verksamhet och tillräcklig förmåga att klara externa marknadsstörningar. Finansinspektionen bedömer de finansiella företagens riskhanteringsförmåga och interna styrning. Under de senaste åren har företagen under tillsyn haft god kapitaltäckning och riskhanteringsförmåga. Dessutom har den interna kontrollen och riskhanteringen i företagen fungerat rätt väl.

Finansinspektionens uppfattning är att de noterade bolagen i Finland för närvarande uppfyller sin informationsskyldighet på ett minst sagt tillfredsställande sätt. Trots enstaka problem med informationsgivningen och osäkerheten kring tillämpningen av IFRS-standarderna observerades inga större problem i fråga om allmänhetens tilltro till den finansiella informationen.

Utifrån inspektions- och tillsynsobservationer och inkomna kundklagomål kan slutsatsen dras att företagen under tillsyn – banker, värdepappersföretag och fondbolag – i stort sett har visat prov på ett sakligt uppförande. Bristerna är spo-

radiska och Finansinspektionen är inte särskilt oroad av situationen.

Under 2005 undersöktes flera misstänkta fall av marknadsmissbruk. Merparten av fallen gällde misstankar om missbruk av insiderinformation eller försummelse av informationsskyldigheten. Finansinspektionens utredningsbefogenheter förbättrades ytterligare när lagändringarna om marknadsmissbruk trädde i kraft 2005.

Finansinspektionen öppnade webbsidor med kundupplysning för sparare och investerare och började samtidigt lägga ut varningslistor över tvivelaktiga tjänsteleverantörer. Utbudet av tvivelaktiga tjänster ökade oroväckande 2005. Allmänheten varnades så att eventuella bedrägeriförsök skulle kunna upptäckas på förhand.

Utbudet och prissättningen av grundläggande banktjänster höll enligt Finansinspektionens undersökning samma nivå som tidigare. Finansinspektionen har inte hört om några fall där banken utan orsak skulle ha vägrat tillhandahålla grundläggande banktjänster.

Polisen har under 2005 arbetat sig igenom högen av värdepappersmarknadsfall under utredning. Samtidigt överlämnade Finansinspektion allt färre utredningar till polisen och undersökte allt färre fall av misstänkt värdepappersmissbruk.

Reglering på EU-nivå

Det omfattande lagstiftningsarbetet inom ramen för Europeiska unionens handlingsplan för finansiella tjänster (FSAP) kom väl i gång och resulterade i nya direktiv. EU:s förordningar är direkt tillämplig lagstiftning i alla medlemsländer. De internationella redovisningsstandarderna IFRS trädde genom en EU-förordning i kraft den 1 januari 2005 och de gäller alla noterade bolag. IFRS bygger på principer, inte detaljerade regler. Ett kriterium för antagande av standarderna är dock att efterlevnaden övervakas. I EU sker efterlevnadskontrollen på nationell nivå. Trots att standarderna redan gäller är tillsynen i många länder ännu eftersatt. I Finland har uppgiften ålagts Finansinspektionen, som har satsat stort på denna nya uppgift. Från och med 2005 har Finansinspektionen till uppgift att granska de noterade bolagens årsredovisningar (IFRS-tillsyn).

Integrationen av de nordiska finansmarknaderna

Samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna kan

dock inte helt kompensera det att alla finansmarknadsfunktioner inte längre hör till den nationella tillsynsmyndighetens behörighetsområde. I ökad utsträckning läggs också verksamheter ut och utvidgas över de traditionella gränserna, vilket för sin del har gjort det finansiella systemet mer riskfyllt.

Många praktiska hinder till trots fortsätter finansmarknaderna i Europa att integreras och strukturaffärerna över gränserna ökar. Finanssektorn i de nya medlemsländerna ägs till stor del av utlandet. Att Nordea och Helsingforsbörsen hör till koncerner med säte i Sverige väcker i Finland frågan om det är möjligt för den nationella tillsynen att effektivt främja stabiliteten och förtroendet. I Norden behövs ett nära tillsynssamarbete, eftersom multinationella bankers risker omöjligt kan övervakas av en enda tillsynsmyndighet. Finansinspektionen i Finland har till uppgift att bevaka stabiliteten på den finska finansmarknaden oberoende av ägarstrukturen i de företag som är verksamma på denna marknad.

Det nordiska tillsynssamarbetet var även 2005 intensivt och fokuserades på tillsynen av Nordea- och Sampokoncernerna. Finansinspektionen övervakar Nordea Bank Finland och deltar tillsammans med de övriga nordiska tillsynsmyndigheterna i tillsynen av Nordeakoncernen. Samordnande myndighet är Finansinspektionen i Sverige. Ett nära samarbete mellan de nordiska och även de baltiska tillsynsmyndigheterna är nödvändigt i tillsynen av gränsöverskridande finanskonglomerat.

Det nordiska samarbetet kring tillsynen av den finansiella infrastrukturen har ökat på grund av sammanslagningen av marknadsplatserna. Från och med 2005 övervakas OMX-koncernen också av den danska tillsynsmyndigheten (Finanstilsynet) vid sidan av den svenska och den finska. Syftet med samarbetet är att samordna och effektivisera tillsynen av företagen i OMX-koncernen i Finland, Sverige och Danmark.

Tillsynen av Nordea i nära samarbete med andra nordiska tillsynsmyndigheter löpte enligt Finansinspektionens bedömning väl 2005. Samarbetet med Försäkringsinspektionen fördjupades ytterligare, särskilt i fråga om tillsynen av Sampo.

Det nordiska samarbetet i tillsynen av Sampo fungerar också väl. Finansinspektionen övervakar Sampogruppen i samarbete med Försäkringsinspektionen, Finansinspektionen i Sverige och andra nordiska myndigheter. Också de baltiska tillsynsmyndigheterna deltar i samarbetet.

Allmän effektivitet och tillräckliga resurser i Finansinspektionens verksamhet

Inom den finansiella tillsynen har effektivitets- och kompetenskraven under de senaste åren ökat. Samtidigt skapar Finansinspektionens nya uppgifter och tillsynsreformer ett tryck på resursanvändningen och behovet av tillräckliga resurser.

Tillsynen över de noterade bolagens årsredovisningar är en av de nya uppgifter som Finansinspektionen ålades från och med 2005. Vidare blev Finansinspektionen genom en ändring av lagen om Finansinspektionen 2003 skyldig att öka allmänhetens kunskaper om finansmarknaden. Dessutom medför de nya kapitaltäckningsreglerna (Basel II) radikala ändringar i stabilitetstillsynen och tillhörande rutiner. Det internationella samarbetet inom bl.a. Europeiska värdepappers-tillsynskommittén CESR och Kommittén för europeiska banktillsynsmyndigheter CEBS binder också upp Finansinspektionens resurser.

Finansinspektionen lyckades under 2005 anpassa sig till sina nya uppgifter utan ökade personalresurser. Antalet befattningar låg på samma nivå som året innan. Finansinspektionen har ökat sitt samarbete med Försäkringsinspektionen och samarbetet utvecklas ytterligare i fråga om tillsynen av Sampo och nu också OP-gruppen och Pohjola.

Riksdagens bankfullmäktiges bedömning av Finansinspektionens verksamhet

Lagen om Finansinspektionen fastställer att riksdagens bankfullmäktige skall övervaka den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet. Med övervakning av den allmänna ändamålsenligheten avses en bedömning av i vilken mån Finansinspektionen har lyckats nå det mål som fastställts i lagen till den del inspektionen har kunnat påverka det inom ramen för sin uppgift. Med övervakning av den allmänna effektiviteten avses särskilt övervakning av den allmänna utvecklingen av personalstyrkan och budgeten i relation till Finansinspektionens uppgifter.

Enligt sin egen bedömning har Finansinspektionen verkat för en funktionssäker marknad och god intern styrning i företagen under tillsyn. Finansinspektionen anser att tillsynsobjektens riskhanteringsförmåga är tillfredsställande i relation till deras risktagande och att de finska bankerna i internationell jämförelse är mycket kapitalstarka. Därför har det finansiella systemet

i Finland en mycket tillfredsställande förmåga att klara påfrestningar. *Bankfullmäktige anser att denna bedömning är välgrundad.*

Riksdagens bankfullmäktige anser att Finansinspektionen har verkat för en funktionssäker marknad och en god intern styrning i företagen under tillsyn.

Bankfullmäktige instämmer också i Finansinspektionens uppfattning om finansmarknadens stabilitet och det gynnsamma läget inom banksektorn. Bankernas kapitaltäckning är utmärkt och kredit- och ränteriskerna under kontroll. Samtidigt önskar bankfullmäktige dock liksom förra året fästa uppmärksamhet vid de risker för skuldsatta och för hela ekonomin som den snabbt ökande utlåningen och särskilt de allt större bostadslånen för med sig.

Bankfullmäktige anser att Finansinspektionens resurser är lagom stora för inspektionens grundläggande uppgift, även om vissa exceptionella beredningsuppgifter kunde motivera en ökning av resurserna. Sådana är förberedelserna för införandet av de internationella redovisningsstandarderna och de nya kapitaltäckningsreglerna (Basel II).

Under tidigare år har utredningen av insiderbrott och andra fall av ekonomiskt missbruk lidit av att polisen inte har haft tillräckliga resurser att undersöka ekonomiska brott. I det avseendet ser läget ut att ha förbättrats under 2005, vilket bankfullmäktige ser som positivt.

Bankfullmäktige fäste 2005 uppmärksamhet vid avgifterna för banktjänster. Den undersökning Finansinspektionen utförde 2005 visade att avgifterna för de flesta bankkunder är skäliga eller rent av förmånliga. Bankfullmäktige önskar att Finansinspektionen fortsätter att följa utvecklingen av bankavgifterna och tillgången till banktjänster till skäliga priser.

Bankfullmäktige fäste 2005 uppmärksamhet vid avgifterna för banktjänster. Den undersökning Finansinspektionen utförde 2005 visade att avgifterna för de flesta bankkunder är skäliga eller rent av förmånliga. Bankfullmäktige önskar att Finansinspektionen fortsätter att följa utvecklingen av bankavgifterna och tillgången till banktjänster till skäliga priser.

Helsingfors den 24 mars 2006

MARI KIVINIEMI

**JOUNI BACKMAN
ARJA ALHO
JANINA ANDERSSON
JYRKI KATAINEN**

**JYRI HÄKÄMIES
SIRKKA-LIISA ANTTILA
TIMO KALLI
MARTTI KORHONEN**

Anton Mäkelä

